Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 61 (4459).
16 МАРТ 1981 й
ДУШАНБА
Газета 1966 йил
июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА

Барча резервлар — ишлаб чиқаришга

• *Шаҳар партия комитетида*

ШУ КУННИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Шаҳар партия комитетида ишлаб чиқариш бирлашмалари таркибига кирувчи Тошкент бошланғич партия ташкилотлари секретарлари Советининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда раислик қилган шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин Ўзбекистон пойтахтининг саноати ўнинчи беш йилликда катта муваффақиятларга эришганлигини таъкидлади. Ҳозир шаҳар саноат корхоналарининг меҳнат коллективлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, КПСС XXVI съезди шарафига меҳнат вахтасида қўлга киритилган натижаларни мустаҳкамлашга, ўн биринчи беш йилликнинг улкан вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш учун ишлаб чиқариш резервларидан актив фойдаланишга интилишяпти. Ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, техника билан қайта қуроллантиришни давом эттириш ана шу вазифаларнинг муҳим таркибий қисмидир.

Йиғилганлар олдида КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани ташкил этиш бўйича «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети тўплаган иш тажрибалари ҳақида бирлашма партия комитетининг секретари Н. Кашубин гапирди.

«Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари С. Милохов бирлашма партия комитетининг касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг фаолиятига раҳбарлик бўйича ишлари ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Совет мажлисида иштирок этган бирлашма бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ишлаб чиқариш коллективларига партия раҳбарлигига доир муҳим масалалар бўйича фикр алмашдилар. Советнинг ўн биринчи беш йиллик биринчи йилига мўлжалланган иш планини тасдиқладилар.

ЯНГИЛИКЛАР — АХБОРОТ — ХУШХАБАРЛАР

● ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН ● АВТОРЛИК ГУВОҲНОМАСИ БЕРИЛДИ ● 2,5 МИЛЛИОН ТУП НИҲОЛ

▲ ТОШКЕНТ — ЖАҲОНГА

АНГОЛАДА ПАХТАЧИЛИК РИВОЖЛАНАДИ

Ўзбекистонлик мутахассислардан бир группаси Ангола Халқ Республикасидан қайтиб келди. Ўзбек мутахассислари Иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик бўйича Совет—Ангола комиссиясининг қарорига биноан у ерда давлат пахтачилик хўжаликларини ташкил этиш учун текшириш ва ерларни танлаш ишларини олиб бордилар. Керакли материаллар тўпланди, ўзлаштириладиган вилоятлар ва майдонлар аниқланди. Шунингдек, техник-иқтисодий ҳужжатлар ҳам тайёрлаб берилди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги мутахассислари ёрдами билан 1980—1985 йилларда бу мамлакатда пахта, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштирадиган бешта давлат хўжалиги ташкил этилади.

Қадимдан деҳқончилик қилиб келинган жойлар — Луанда яқинида «Онга — Занга» пахтачилик ва Уила вилоятида «Умпата» ғаллачилик давлат хўжаликлари ишга туширилди. Совет мутахассислари белгилаган агротехника ишлар комплекси тадбирларини амалга оширилиши билан бу ерларда ҳосилдорлик икки марта ошади.

Анголанинг табиий иқлими бу ерда бир йилда бир неча марта ҳосил олишга имкон беради.

Ўтган беш йилликда Ангола мустақил мамлакат сифатида халқ хўжалигини ривожлантиришда катта қадам қўйди. Пахтанинг умумий ҳосили икки марта ошди. Анголаликлар ишлаб чиқаришнинг давлат секторини янада ривожлантириш тарафдоридирлар.

▲ ТАДҚИҚОТЧИ ҲУЗУРИДА

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА ЯНГИЛИК

«СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1981 —1985 йиллар ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари»да мойли уруғликларни бевосита экстракция қилиш методларини ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш муҳимлиги алоҳида қайд этилган.

Республикамиз ёғ-мой экстракция саноати корхоналарида чигитдан ёғ ажратиб олишда бир неча йиллардан бери ўзига хос муаммо мавжуд эди. У ҳам бўлса чигитни қайта ишлаш жараёнида чорва озуқаси учун фойдали бўлган шрот таркибида заҳарли модда — госсиполи меъёридан ташқари кўп эди. Мутахассислар ва олимлар олдида чигитдан ажратиб олинадиган шротда госсиполни йўқотиш ёки зарарсизлантириш проблемаси кўндаланг бўлиб қолди.

Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти химия-технология факультетида янги лаборатория ташкил этилди. Унинг асосий вазифаси чигитни технологик қайта ишлаш жараёнида иноктивация усулларини ишлаб чиқиш ва оксидлаш йўли билан госсиполни мутлақо зарарсизлантириш эди.

Техника фанлари кандидатлари, доцентлар А. Илёсов, Р. Мирзакаримов, М. Турсунов, А. Иноғомовлар тадқиқот олиб бораётган бу лабораторияда самарали иш олиб боришга эришилмоқда. Олимлар оксидлаш йўли билан озуқа шротидаги заҳарли моддаларни кескин камайтиришга эришдилар.

Лаборатория олимлари ва илмий ходимлари бу янгиликни шу корхонада тадбиқ этишга киришдилар. Изчиллик билан олиб борилган кузатишлар лабораторияда кўзланган натижани берди. Бевосита экстракция схемаси бўйича шротдаги госсиполни ачитиш (оксидлаш) методи яратилди. Натижада чорвачилик озуқаси ва аҳоли истеъмоли учун фойдали бўлган озуқа бирлиги ажралиб чиқди. Шрот таркибидаги заҳарли моддани 0,02 процентгача камайтиришга эришилди.

Олимлар бу янгилик учун СССР Ихтиролар ва кашфиётлар давлат комитетининг 590330 рақамли авторлик гувоҳномасини олдилар.

Лаборатория ходимлари республика озиқ-овқат саноати министрлиги техника бошқармаси, республика ёғ-мой саноати бошқармаси, Гулистон корхонаси билан ҳамкорликда шу беш йилликда янгиликни саноатда тўла равишда тадбиқ этадилар.

М. БОБОЖОНОВА.

Йиллик план — муддатидан илгари

ШАҲАР ИНДУСТРИЯСИ ОДИМИ

Ўзбекистон пойтахти саноат, транспорт ва алоқа корхоналари коллективлари 1981 йил январь-февраль ойларида саноат маҳсулоти реализация қилиш бўйича планни 102,0 процент адо этдилар. Меҳнат унумдорлиги топшириққа нисбатан 102,1 процентни ташкил этди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 104,6 процент бўлди, меҳнат унумдорлиги 1980 йилнинг январь — февраль ойларига нисбатан 2,4 процент ўсди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига ўсиши 52,2 процентни ташкил этди.

Товар маҳсулот реализация қилиш бўйича давлат топшириғини шаҳарнинг барча районлари бажардилар.

Шаҳар районларида йилнинг икки ойида саноат ишлаб чиқариши планининг бажарилиши ва ўсиш суръати қуйидаги маълумотлар билан изоҳланади:

Шаҳар районлари	Реализация бўйича планнинг бажарилиши (процентларда): 1981 йилнинг январь-февраль ойларида	Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш суръати (процентларда): Реализация бўйича	Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш суръати (процентларда): Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш суръати (процентларда): Меҳнат унумдорлиги бўйича	1981 йилнинг январь, февралида социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши (процентларда).
Шаҳар бўйича	102,0	104,1	104,6	102,4	132,0
Акмал Икромов райони	102,8	103,3	104,9	103,0	210,4
Киров райони	102,6	100,1	102,4	102,4	2,3
Куйбишев райони	101,1	101,0	100,2	100,0	113,9
Ленин райони	101,5	101,7	102,1	100,5	118,9
Октябрь райони	103,1	104,3	106,6	103,2	139,6
Собир Раҳимов райони	102,9	105,2	106,6	105,4	136,5
Сергели райони	101,9	106,4	111,9	108,8	103,8
Фрунзе райони	100,4	100,0	105,8	96,8	57,6
Чилонзор райони	103,5	105,1	104,6	100,8	118,0
Ҳамза райони	102,3	108,2	104,7	101,7	122,1

1981 йилнинг дастлабки икки ойида Тошкент саноати планга қўшимча 10 миллион 83 минг сўмлик маҳсулот реализация қилди. Шу жумладан, Акмал Икромов райони 526 минг сўмлик, Киров райони 771 минг сўмлик, Куйбишев райони 957 минг сўмлик, Ленин райони 892 минг сўмлик, Октябрь райони 1033 минг сўмлик, Собир Раҳимов райони 1024 минг сўмлик, Сергели райони 571 минг сўмлик, Чилонзор райони 472 минг сўмлик, Ҳамза райони 3.175 минг сўмлик, Фрунзе райони 242 минг сўмлик планга қўшимча маҳсулот реализация қилдилар.

Ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришда «Ташэлектромаш», «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг машинасозлик заводи, асбобсозлик, «Ташавтоматика» заводлари, «Главстройиндустрия»нинг 2-ёғочни қайта ишлаш заводи, химия-фармацевтика, электрон-техника, агрегат, экскаватор-ремонти, «Геологразведка», дурадгорлик буюмлари, ошхона ва бошқа мебеллар заводлари: «Чевар», «Тошкентпиво», кун-галантерея ва спорт буюмлари бирлашмалари, «Тошкент» мебель бирлашмаси: миллий чолғу асбоблари фабрикаси, бош кийимлар фабрикаси, кўн-галантерея буюмлари, 1, 2-пойафзал фабрикалари упа — элик, қоғоз фабрикалари, сут комбинати, 1 ва 2-уйсозлик комбинатлари ҳамда «Средазгазавтоматика», «Ташкентгазэнергоремонт», Ўзбекистон ССР карлар жамиятининг 2-ишлаб чиқариш корхоналари бошқармаси ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришда юксак суръатларга эришдилар.

Кўпгина корхоналар шартномадаги мажбуриятларни бажара бориб, муҳим халқ хўжалик буюмлари ишлаб чиқариш бўйича икки ойлик топшириқни муваффақиятли адо этдилар.

• *18 апрель — коммунистик шанбалик куни*

ЮКСАК УНУМ БИЛАН

Тошкент тўқимачилик комбинати тўқимачилари В. И. Лениннинг туғилган кунининг 111 йиллигига бағишлаб ленинча коммунистик шанбалик ўтказиш бўйича ватанпарварлик ташаббусини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Корхонада кўп минг кишилик митинг бўлиб ўтди. Митингни комбинат партия комитети секретарининг ўринбосари В. М. Зилененко тўқимачиларни буюк почин анъаналарига содиқ қолиб, 18 апрелда коммунистик шанбаликка бир тан, бир жон бўлиб чиқишга даъват этди. Минбарга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Казанцева кўтарилади. У шу куни юқори зичликда ишлаб, бир ярим минг метр хом сурп ишлаб чиқаражагини маълум қилди. 2-йигирув фабрикаси йигирувчиси М. Жирнова ўз коллективи номидан сўзга чиқиб, шанбалик куни йигирувчилар икки ярим тоннадан зиёд калава ишлаб чиқарадилар, деб митинг қатнашчиларини ишонтирди. Пардозлаш фабрикаси мастер ёрдамчиси С. Исаева 18 апрелда фабрика меҳнат аҳли юксак унум билан меҳнат қилиб, 650 минг метр газлама ишлаб чиқаришга бел боғлаганлигини айтди.

Хуллас, комбинат тўқимачилари шанбаликда 510 минг сўмлик турли маҳсулот, 500 минг метр газлама ишлаб чиқарадилар. Шанбаликдан тушган маблағ ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Ҳ. САЙДУЛЛАЕВ.

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг азамат машинасозлари КПСС XXVI съезди тарихий қарорларидан руҳланиб, мамлакатимиз пахтакорлари учун комплекс машиналар ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш борасида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Сиз мана бу фотолавҳада корхона 5-цехининг илғор комсомол-ёшлар бригадаси аъзоларидан бир группасини кўриб турибсиз. Бу ёш машинасозлар смена-ойлик топшириқларини мунтазам 120—130 процент адо этиб, кўпчиликка ўрнак бўлаяптилар. Чапдан — ўнгга: бригада бошлиғи В. Чулак, Ю. Маор, Н. Хазиев ва Х. Тўхтасинова ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

«ПРАВДА» САҲИФАЛАРИДА

● Ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1921 йилда имзоланган Совет — Туркия шартномасининг 60 йиллиги муносабати билан Туркия Республикасининг давлат раҳбари, бош штаби бошлиғи, миллий хавфсизлик Кенгашининг раиси генерал Кенан Эвренга йўллаган табрик телеграммаси эълон қилинган.

● «Партиявий раҳбарлик санъати» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

● Учишни бошқариш маркази хабар беради: космонавтлар Владимир Коваленок ва Виктор Савинихнинг «Салют-6» — «Союз-Т-4» — «Прогресс-12» илмий-тадқиқот комплекси бортидаги иккинчи иш куни Москва вақти билан эрталаб соат 8 да бошланиб, кеч соат 23 га қадар давом этди.

• ИШЧИ-МУХБИРЛАР ПОСТИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ЭКИШ МАВСУМИ ЯҚИНЛАШМОҚДА

● БУХОРО, СУРХОНДАРЁ, ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЛАРИ, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ВА ҚОЗОҒИСТОНГА СЕЯЛКА ЕТКАЗИБ БЕРИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ ● КИШЛОҚҚА 1658 ТА СЕЯЛКА ЖЎНАТИЛДИ ● ЭКИШ-ТИКИШ БОШЛАНГУНГА ҚАДАР ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА ЯРИМ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚ БАЖАРИЛАДИ.

Ҳадемай деҳқон учун қувончли кунлар бошланади. Далаларга юзлаб тракторлар чиқиб, упадек тупроққа чигит қалайди. Далалар «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасидан олисда, лекин тракторлар наъраси бу ерда ҳам эшитилади. Чунки бу тракторлар «Узбексельмаш»да ишлаб чиқариладиган сеялкаларни тортиб юришади. «Узбексельмаш»ликлар йиққан тупроққа гербицид сочадиган мосламалар куздаги мўл «оқ олтин» ҳосилига замин яратади. Мамлакатга эса кўплаб ва юқори сифатли пахта зарур. СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишларида Ўзбекистонда ўртача ҳар йили 5,9 миллион тонна «оқ олтин» ҳосили етиштириш кўзда тутилган.

Партия ва ҳукумат томонидан қўйилган бу муҳим вазифанинг муҳимлигини тушунган машинасозлар ҳозирги баҳор кунларида зарбдорона меҳнат қилишяпти. Слесарь-йиғувчилар А. Сорокатий, Д. Аптерман, электр-пайвандчи В. Сисунов ва бошқалар корхонага тонг саҳарда келишади.

— Айниқса, бирлашмада машҳур бўлган Йўлдошевлар сулоласи вакилларининг меҳнатини таъкидлаб ўтиш керак, — дейди 4-механика-йиғув цехи партия бюроси секретари И. Степанова. — Уч ака-ука Турсунқул, Анатолий ва Михаил смена топшириқларини мунтазам ортиғи билан бажаришяпти.

Биз илғорлар нималар ҳисобига юксак меҳнат натижаларига эришаётганликлари билан қизиқлик.

— КПСС XXVI съездидан сўнгги катта оммавий-сиёсий ишлар амалга оширилаётган ҳозирги кунларда ишчиларимизнинг кайфияти жуда яхши, — деди И. Степанова. — Бундан ташқари ҳар бир ишчи деҳқонлар олдидаги масъулиятни яхши ҳис этади. Замонавий чигит экиш техникасини ўз вақтида ишлаб чиқаришга интилади. Ака-ука Йўлдошевлар тажрибали, ўз касбини пухта билган мутахассислардир. Уларнинг иш жойига бир қаранг: ҳеч бир ортиқча нарса йўқ, ҳамма нарса қўл остида. Бунинг натижасида меҳнат унумдорлиги ҳам юқори.

Цех касаба союз ташкилоти социалистик мусобақани яхши ташкил этмоқда. Бу ерда ҳеч қачон кўрсаткичлар тахтаси бўшаб қолмайди. Ҳар бир ишчи унга қараб бир суткада қанча сеялка йиғилганлигини, яна қанча йиғиш лозимлигини билади. Шу ерда меҳнатда намуна кўрсатаётганларнинг фамилиясини ҳам ўқиш мумкин. Мана, улар: мусобақа пешқадамлари — пармаловчи Х. Миродилова, токарь Д. Газизов, слесарь-йиғувчилар К. Орипов ва М. Райфуддинов.

Потокда мовий рангга бўялган сеялкалар силжиб бораяпти. Поток тўхтаб қолмаслиги кўп жиҳатдан қўшни цехлар коллективларининг меҳнатларига боғлиқ. Улар деталь ва узелларни ўз вақтида етказиб беришлари керак. Ҳатто, битта деталь ўз вақтида етказиб берилмаса ҳам иш тўхтаб қолиши мумкин. Махсус стендда дарҳол «Чакмоқ» пайдо бўлади. Унда ташвишли аҳвол баён этилади. Деталь ва узеллар фақатгина бугун йиғилаётган сеялкаларгагина зарур бўлиб қолмайди. Улар «Сельхозтехника» бўлимлари хўжаликлардаги агрегатларни ремонт қилиши учун ҳам зарур. 4-цех коллективи экиш мавсуми бошлангунга қадар биринчи квартал мобайнида сеялкалар учун эҳтиёт қисмлар бўйича ярим йиллик топшириқни бажариш мажбуриятини олди. Бу ваъда шараф билан адо этиляпти.

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида қабул қилинган социалистик мажбуриятда экиш мавсуми бошлангунга қадар 2400 та сеялка тайёрлаш белгиланган. Бу пландагидан юзта кўпдир. Икки ой мобайнида йиғилган ва пахтакор хўжаликларга жўнатилган сеялка 1658 та бўлди. Бу кўпми ёки озми? Ўзингиз билиб олинг. Шу машиналар ёрдами билан бир кунда 31 минг гектар майдонга чигит экиш мумкин.

Март ойи бошида ишлаб чиқариш бирлашмаси Бухоро, Сурхондарё, Қашқадарё областларига, Қорақалпоғистон АССРга ва Қозоғистонга сеялкалар етказиб бериш бўйича планни бажарди. Экиш агрегатларини йиғиш ва ортиб жўнатиш ишлари давом этяпти.

• *Шаҳримиз обод ва кўкаламзор бўлсин*

Кўчалар чирой очади

Пойтахтимизнинг Фрунзе райони ҳар йилги ўтказилаётган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлигида янада кўркам бўлиб бормоқда. Бу сафарги бошланган баҳорги икки ойликда ҳам райондаги 157 корхона ва ташкилотдан 47 минг аҳоли иштирок этади. Ҳашарчилар ёрдамида барча территориялар чиқиндилардан тозаланиб, янги ҳиёбонлар барпо қилинади, дарахт ва яшил тўсиқ кўчатлари ўтқазилади.

Бугунги кунда райондаги 14 та кўчада жорий ремонт ишлари бажарилди. 1.850 квадрат метр жойдаги чуқурчалар ремонтдан чиқарилди. Ш. Руставели, Б. Хмельницкий, Фарҳод кўчаларидаги ирригация шаҳобчаларини тозалашга катта аҳамият берилмоқда.

— Умумхалқ ҳашарида, — дейди ободонлаштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Содиқов.— 2-АТП ва 1-пойафзал фабрикаси коллективлари жуда яхши ёрдам кўрсатишмоқда. Бугунги кунда Бўржар, Салор каналлари атрофини ободонлаштириш ишлари бошлаб юборилди. М. Кун, Т. Исмоилов каби ободончилар бу ердаги ишда бошқа ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

БУГУН

район меҳнаткашларининг Муқимий, Старадубцев, 1-Виборск, «Наврўз» кафеси атрофига ва янги ҳиёбонларга ўтқазган дарахтлари сони 16,5 минг тупга етди. Шунингдек, 26 минг туп яшил тўсиқ ўтқазилди.

▲ ШАҲРИМ — ФАХРИМ

БАҲОР НАФАСИ

Ўлкамизда баҳор нафаси кезиб юрибди. Ҳамма жойда ёш ниҳолларни ўтқазиш, гулларнинг тагини юмшатиш, ариқларни тозалаш ишлари олиб борилмоқда.

Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи баҳорги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишида актив қатнашмоқда. Табиат масканида парваришлаб етиштирилган ёш ниҳоллар Тошкент шаҳридаги барча корхоналар ва муассасалар, истироҳат боғлари ва ўқув юртларига пешма-пеш жўнатилмоқда. Бирлашманинг янги навли ниҳолларини республиканинг колхоз ва совхозлари ҳам сотиб олмоқдалар.

Шу кунга қадар Ўзбекистон учун 2,5 миллион туп мевали дарахтларнинг кўчатлари сотилди. Улар олма, беҳи, нок, шафтоли, узум кўчатларидир. Бундан ташқари 1.5 миллион туп гул кўчати, арча, чинор, яшил тўсиқ кўчатлари муассасалар ва аҳолига сотилди.

Кўчат сотиш май ойингача давом этади.

Шарҳчи сатрлари

МУВАФФАҚИЯТСИЗ ЧИҚҚАН ВИЗИТ

АҚШ президенти Р. Рейган Канадага икки кунлик расмий визит қилди. Бу — Америка президентининг чет элга қилган биринчи сафари эди. Америка матбуоти бу сафарни Вашингтоннинг ташқи сиёсатидаги «янги бошланиш» ва «яхши қўшничилик принциплари»нинг ифодаси деб кўрсатиш учун куч-ғайратини аямади. Бироқ, бу жимжимадор сўзлар замирида Америка маъмуриятининг империалистларга хос зўравонлик позициясидан туриб ҳаракат қилиш нияти яшириниб ётганлиги маълум бўлди.

Матбуот хабарларига қараганда, АҚШ президенти ўзининг халқаро ишлардаги «қаттиққўл» сиёсатини қўллаб-қувватлашга Канадани мажбур этишга уриниб кўрган, аммо бу урунишдан ҳеч нарса чиқмаган. «Визит бошланмасдан аввалоқ Канаданинг нуфузли газетаси «Глоб энд мейл» «Рейганнинг зўравонлик сиёсати Оттавадаги расмий кишиларни ташвишга солмоқда», деб таъкидлаб ёзган эди. Америка—Канада музокараларидан кейин бўлиб ўтган матбуот конференциясида Канаданинг раҳбарлари халқаро проблемаларни музокаралар йўли билан ҳал этиш тарафдори эканини очиқ-равшан қилиб айтдилар.

АҚШ Американинг Сальвадор ишларига аралашувини ва қонли террорни кучайтиришда айбдор бўлган зулмкор режимга берилаётган ҳарбий ёрдамни Канада қўллаб-қувватлашига эришишга ҳам уриниб кўрди. Ўтган ҳафтада Канада бош министри П. Ф. Трюдо бу позицияни «хато позиция» деб атаган эди. Американинг тазйиқи бу соҳада мутлақо самара бермади. Канада бош министри ва ташқи ишлар министри Р. Рейган визитининг охирида Канада проблеманинг ҳарбий йўл билан эмас, балки сиёсий йўл билан ҳал этилиши тарафдори эканини ва қурол-яроғ етказиб берилишига қарши эканини айтдилар.

Ҳар ҳолда Америка президенти Канада ҳукуматини НОРАД (осмон ҳужумидан мудофаа Америка— Канада қўшма системаси) тўғрисидаги шартномани яна беш йилга узайтириш тўғрисидаги битимни имзолашга кўндиришга муваффақ бўлди. Америка президенти визитининг Вашингтонга манфаатли бўлган бутун якуни фақат шундангина иборат бўлди. Энергетика, савдо-сотиқ, балиқ овлаш, атроф-муҳитни ҳимоя қилиш ва бошқа соҳалардаги кескин Америка— Канада ихтилофлари бартараф этилмаганини матбуотгина эмас, Р. Рейганнинг ўзи ва канадалик расмий кишилар ҳам эътироф қилдилар.

Канаданинг ҳукумат арбоблари АҚШдан келган меҳмонларга нисбатан дипломатия урф-одатига амал қилишга интилган бўлсалар ҳам, аммо Канада жамоатчилиги ўзининг ҳақиқий ҳис-туйғуларини яширмади. Канада пойтахти — Оттава аҳолиси АҚШ президентини Америкага қарши намойишлар билан кутиб олди. Бу намойишлар «АҚШнинг Сальвадордаги интервенциясига чек қўйилсин!», «Янкилар, уйингизга жўнаб қолинглар!» деган шиорлар остида ўтди. Бундан тўққиз йил илгари Вьетнам уруши аланга олиб турган бир пайтда АҚШ президенти Л. Жонсон визити вақтидан бери Канадада Америкага қарши кайфиятлар бу қадар туғён урмаган эди. Шу боисдан ҳам «Сан-Франциско икзэминер» газетаси Р. Рейганнинг Канадага қилган сафарини «муваффақиятсиз чиққан сафар» деб атади. Вашингтон тарғиб қилаётган «қаттиққўллик» сиёсати очиқдан-очиқ оқсамоқда.

И. АБЛАМОВ,
ТАСС шарҳловчиси.

ЁРКИН ИСТИҚБОЛЛАР

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА

● *Тошкентликларнинг амалий жавоби* ● *Илғорлар сафи кенгаймоқда* ● *Ёшларнинг ғайрат-шижоати—беш йилликка!*

Тошкент маркасининг довруғи

БУЮРТМАЧИ ТАЛАБИГА МОС

Улуғ Октябрь революциясига қадар чор Россиясининг чекка ўлкаси ҳисобланган Ўзбекистонда Совет ҳокимияти йилларида халқ хўжалигининг барча тармоғи гуркираб ўсди. Республикамиз Совет шарқидаги ҳар томонлама ривожланган, гуллаб-яшнаган ўлкага айланди. Ўзбекистон экономикасининг бундай юксалиши ташқи иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, жаҳон бозорида тобора актив иштирок этиш имконини берди. Республикамиз ҳозир жаҳоннинг етмишдан ортиқ мамлакатига маҳсулот чиқараяпти. Булар 200 саноат корхонасида ишлаб чиқарилаётган 130 хилдан ортиқ буюмдир. Бу буюмлар орасида «Ўзбекхлопкомаш» машинасозлик ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланган пахта тозалаш машиналари ҳам бор. **Бу бирлашма ўз маҳсулотларини талай йиллардан бери Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларга ва бир қатор ривожланаётган мамлакатларга экспорт қилмоқда.** Мижозларга 1977 йилда Загребдаги халқаро ярмаркада олтин медалга сазовор бўлган «Пахтакор» тола тозалаш машинаси, айниқса манзур бўлмоқда.

Корхонада ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақа қизғин тус олди. Натижада коллектив маҳсулот реализация қилиш бўйича беш йиллик планни Улуғ Октябрнинг 63 йиллик байрами арафасида бажарди ва йил охиригача қўшимча 305 минг сўмлик маҳсулот тайёрлади.

Бирлашма коллективи ўтган беш йилликда фан ва техниканинг янги ютуқлари асосида пахта тозалаш саноатини қайта қуроллантириш билан шуғулланди. Жумладан, поток линиялар ишлаб чиқариш ўзлаштирилганлиги тарқоқ ускуналар ишлаб чиқаришга чек қўйиб. пахта заводларига фақат тўла комплектлашган поток линиялар етказиб бериш имконини берди.

Биз яқинда мазкур бирлашмага қарашли тажриба-механика заводининг экспорт-экспериментал цехи слесарь-йиғувчиси, коммунистик меҳнат зарбдори А. П. Фадин билан суҳбатлашдик.

— **КПСС XXVI съездида ва «СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари»да ташқи савдони, чет мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилган.** — деди у. —Жумладан, «Асосий йўналишлар»да шундай сатрлар бор: **«Экспорт қилинадиган моллар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин. Экспортнинг структураси аввало машинасозлик маҳсулотини ва ташқи бозор талабларига мос бўлиб тушадиган бошқа тайёр буюмлар ишлаб чиқариш ҳамда етказиб беришни кўпайтириш йўли билан яхшилансин, уларнинг техника даражаси ва сифати доим оширилсин, янада мукаммал даражада қайта ишланган молларни экспорт учун етказиб бериш кенгайтирилсин».**

Бу сўзлар экспорт учун маҳсулот тайёрлайдиган бизнинг цехимиз коллективи зиммасига катта вазифалар юклайди. Бизнинг цех ўтган беш йилликда умумзавод социалистик мусобақасида мунтазам ғолиб чиқди. 1975—80 йиллар мобайнида цех экспортга маҳсулот етказиб бериш топшириқларини тўла ҳажмда бажарди. Маҳсулотларимиз мунтазам халқаро ярмаркаларда қатнашиб, олтин ва кумуш медаллар олаяпти. Ҳозирги вақтда цех Дамашқ, Бағдод ва Измир шаҳарларида бўладиган кўргазмаларда қатнашишга тайёргарлик кўряпти.

Экспорт-экспериментал цехи коллективи экспорт маҳсулотлари билан бир қаторда янги маҳсулотлар ҳам ишлаб чиқаряпти. Ўтган беш йил мобайнида «ДВI—М» маркали ингичка толали пахтани тозалайдиган, «ДП—130» маркали ўрта сортдаги пахтани тозалайдиган джин машиналарини ўзлаштирди. Лекин цех фақатгина ишлаб чиқариш соҳасида катта муваффақиятларга эришиш билан чекланиб қолаётгани йўқ. Ўтган беш йилликда ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилаш, меҳнаткашларнинг юксак унумли ва ижодий меҳнат қилишини таъминлаш бўйича тадбирлар белгиланди.

Цех партия ташкилоти меҳнат интизомини мустаҳкамлашга катта эътибор бераяпти. Кейинги пайтда бу ерда меҳнат интизомини бузиш ҳоллари камайди. Бирон марта ҳам прогул қилиш ҳоллари бўлмади.

Цехда КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш бўйича социалистик мусобақа муваффақиятли ўтди. Ялпи маҳсулот тайёрлаш бўйича икки ойлик топшириқ муддатидан аввал адо этилди. Бу мусабақада Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Э. С. Турсунов бошлиқ бригада ўтган йилнинг ўзида етти марта ғолиб чиқди. Меҳнат Қизил байроқ ордени кавалери В. Шаталов бошлиқ экспорт бригадаси ҳам яхши ишлаяпти. Бу бригадада мураббийлик ҳаракати яхши йўлга қўйилган. Бригадирнинг ўзи ҳар йили 2—3 ишчини экспорт участкасида ишлаш учун тайёрлайди.

Бутун бирлашма машинасозлари қатори экспорт-экспериментал цехи коллективи ҳам КПСС XXVI съезди йилида катта мажбуриятлар олган. Коллективда бу мажбуриятларни бажариш учун барча имкониятлар бор.

А. ЭГАМНАЗАРОВ.

Шаҳримиздаги асбобсозлик заводи коллективи ўз зиммасига олган йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқда. КПССнинг XXVI съезди қарорларидан руҳланган асбобсозлар ҳар бир куннинг унумли бўлиши учун социалистик мусобақани тобора қизитмоқдалар. Шу кунларда корхонада бўлган киши бу ерда кўплаб меҳнат илғорларини учратади. Улар орасида йиллик топшириқларини уддалаб, келгуси йил ҳисобига ишлаётганлар ҳам бор. Ана шулардан бири Рашид Танибоевдир. У 20 йилдан бери шу корхонада меҳнат қилади. Катта тажрибага эга бўлган бу ишчи ўзининг ишбилармон ва тадбиркорлиги билан коллектив ҳурматини қозонган.

СУРАТДА: Рашид Танибоев.

В. Сироткин фотоси.

АҲОЛИГА КЎПЛАБ КЕНГ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

РЕПОРТАЖ

КЎРГАЗМА ЗАЛИДАН — КВАРТИРАЛАРГА

Яқингинада ҳам бу ер Сергелининг чекка жойи ҳисобланарди. Ҳозир ҳам завод ҳовлисининг нарги томони бўм-бўш дала, уфқда нуқраранг тоғлар баҳор қуёшининг нурида оқариб кўринади. Шаҳар транспорти бекатининг чап томонида корхона дарвозаси кўзга яққол ташланиб турибди. Ундан нарида «Сергели-2», «Сергели—3», «Сергели—4» турар жой массивлари қомат керган... Қурилиш давом этяпти. Бири-биридан чиройли кўп қаватли биноларга аҳоли кўчиб киряпти. Уларнинг кўпчилиги ўз яшаш жойини, иш жойини ўзгартириб, ошхона ва бошқа мебеллар ишлаб чиқариладиган завод коллективига аъзо бўлишяпти. Уларнинг уйлари билан корхона ўртаси «бир қадам».

Тошкент шаҳар ижроия комитети ва Сергели район ижроия комитети маҳаллий саноатнинг бу янги заводида кадрлар масаласини ана шундай ҳал этишди. Натижада бугунги кунда корхонада ишчи кучи танқислиги йўқ, ишлаб чиқаришда мингдан ортиқ киши меҳнат қиляпти. Ихтиёрларида аъло даражадаги замонавий техника бўлган мебелчилар мамлакатни ўн биринчи беш йилликда иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий йўналишларида мебель саноатини ривожлантириш бўйича олдинга қўйилган вазифаларни бемалол бажариш имкониятига эгадирлар.

— Маҳсулотларимизни кўришни истайсизми? — деб сўради завод бош инженерининг ўринбосари Николай Яковлевич Сисоев. Кўргазма залини айланишдан бошлаймиз.

Катта, ёруғ бино корхонада ишлаб чиқарилаётган мебель маҳсулотларидан намуналар билан тўлдирилган. Бу буюмларнинг айримларини такомиллаштириш устида завод конструкторлари ва технологлари ҳозир ҳам иш олиб боришяпти. Мана, масалан, иккита ошхона гарнитури. Уларнинг бири ялпи ишлаб чиқариляпти, иккинчиси келгусида ишлаб чиқарилади. Ҳозир давлат Сифат белгисига тақдим этишга тайёрланмоқда.

Тошкентнинг ошхона мебели қандайлигини ҳозир шаҳримиздаги кўпгина аҳоли яхши билади. У импорт мебеллардан фарқ қилмайди. Буюмларнинг сирти оқиш пластика билан қопланган, яхши безатилган. Ошхона мебели гарнитурида ишчи столлари, шкафлар, осма шкафлар, хўжалик столи, курсилар бор. Барча буюмлар енгил, замонавий конструкцияда, қулай, чиройли.

Бу йил корхона республиканинг савдо ташкилотларига ўн минглаб ошхона наборлари етказиб беради. Шкафлар комплектлаштирилмаган ҳолда берилиши мумкин эди. Бу тошкентликларни ошхона мебелига бўлган талабини тўлароқ қондириш имконини берарди. Ахир шаҳардаги ҳамма квартираларнинг ошхоналари ҳам бутун гарнитурани сиғдирадиган майдонга эга эмас-ку? Бироқ, Н. Сисоевнинг фикрига қараганда, савдо ходимлари харидорлар эҳтиёжини ҳисобга олишни истамаяпти.

Янги ошхона гарнитури бир талай буюмдан иборат. Газ плитаси ва холодильник ҳам унинг таркибига кириб кетади. Унда ҳаво тозалагич ва идишларни таҳлаш ва қуритиш учун панжаралар йиғими ҳам бор.

Корхона ускуналари фақат ошхона мебеллари тайёрлашга мўлжалланган. Лекин коллектив унинг имкониятларидан ижодий фойдаланяпти. Мана, кўргазмалар залида китоб жавонини, ўқувчилар учун «Ғунча» деб аталган мебеллар йиғимини, кўйлаклар шкафи ва бошқа буюмларни кўриш мумкин. Бу маҳсулотларнинг ҳаммаси яқин вақтларда мебель магазинларига чиқарилади. Масалан, бу йил китоб жавонларидан 12 мингта, кўйлак шкафларидан 10 мингта тайёрланади.

Мана, корпусли мебель йиғими — стенкалар. Улардан бири бўлган «Ёшлик»ка ҳозир техник ҳужжатлар тайёрланяпти, «Нилуфар» эса эндигина яратилаяпти.

Бу ерда мебеллар рангини турли-туман қилиб ишлаб чиқариш имкони бор.

Буюмларнинг ташқи ва ички томонларига мукаммал пардоз берилганлиги эътиборни тортади. Эҳтимол, кўргазма залидаги намуналарга яхши лаб ишлов берилгандир, потокда аҳвол бошқачадир? Йўқ, потокда ҳам худди шундай. Гап шундаки, бу ишлаб чиқаришнинг ўзига хос томонлари бор, сифат бевосита технологик жараёнларга сингиб кетган. Агар бошқа мебель корхоналарида пардозлаш жараёнлари технологик жараёнларнинг якуни бўлса, бу ерда у маҳсулот тайёрлашда асосий хом ашё бўлган «ДСП» плиталарига пардоз беришдан бошланади. Бу плитани ҳамма авайлайди: ахир, у пардоздан кейин, иш тугагунга қадар, ўзининг тозалиги ва гўзаллигини сақлаши лозим-да.

Завод автоматлашган режимда ишлайди. 20 пролётли пресс худди улкан берк каруселга ўхшайди. Бунда қипиқдан тайёрланган тахталарга пардоз берилади. Оператор Саримсоқ Абдурасулов бошқарув пунктида ҳушёрлик билан ишлаяпти. Бу ишчи корхонанинг бошқа кўпгина меҳнаткашлари қатори заводни қурди, ускуналарни монтаж қилди. эндиликда эса, уларни ишлатяпти. Саримсоқнинг ёнида шогирди Юрий Жернаков меҳнат қилаяпти. Юрий корхонада ҳали янги. Лекин касби ўзига маъқуллиги шундайгина билиниб турибди.

Машинада ишловдан чиқариш цехида программали бошқарадиган икки станок ишлаяпти. Оператор Виктор Романов белгиланган программада бу станоклар плиталардан катта деталлар ясаяпти. Станок ўта юқори аниқликда ишлайди.

Заводни техник жиҳатдан жиҳозлаш давом этаяпти. Бир ҳафта муқаддам мебелларнинг қирралари учун ишлатиладиган материалларни тайёрлайдиган янги линия ишга туширилди. Илгари бундай материаллар оддий прессларда тайёрланарди. Кўп чиқит чиқарди, меҳнат унумдорлиги ҳам юқори эмас эди. Янги махсус ускуна ишга туширилиши билан ишлаб чиқаришдаги «танг жой» бартараф этилди. Лекин қийинчилик ҳамон мавжуд: мебель қиррасига ишлатиладиган материал жуда мўрт, салга синиб кетади. Бу нуқсонни ҳам бартараф этиш керак.

Лекин мебелчилар қийинчиликларни бартараф этишга ўрганиб қолишди. Ахир бир ярим йил мобайнида ишлаб чиқариш қувватини 80 процентга яқин ўзлаштиришга ҳамма ҳам муваффақ бўла олмайди. Бу йил завод 17,4 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилади.

Бугунги кунда бу ерда бутун техника бенуқсон ишлаяпти. Эртага қандай бўлади? Бу масала корхона раҳбарларини ўйлантираяпти. Чунки ускуналар мураккаб, ноёб, малакали ремонтчи ишчилар зарур... Завод бош инженери Б. Каримов бу иш учун одамларни шахсан ўзи танлаяпти.

Яна бир муаммо бор, «ДСП» плиталарини Пермдаги фанер комбинати етказиб беради. Ўтган йили таъминотда узилишлар бўлди. Уларни олисдан темир йўл вагонларидан ташиб келтириш ҳам анча мушкул. Йўлда плиталар нам тортиб, айнийди. Ускуналар эса инжиқ, белгиланган параметрда ўзгариш бўлишини хоҳламайди. Афтидан, ғўзапоядан тайёрланадиган плиталарга ўтишни тезлаштириш зарурга ўхшайди.

Мебелчилар 1981 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятларга шундай деб ёзиб қўйишган: «КПСС XXVI съездининг кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг сифатини яхшилаш бўйича қарорларини амалга ошира бориб, йиллик планга қўшимча 200,3 минг сўмлик маҳсулот реализация қиламиз, планга қўшимча 612 комплект ошхона мебели ишлаб чиқарамиз. Олдимизда турган энг муҳим вазифа қисқа муддатда белгилаган қувватни ўзлаштиришдан иборатдир.

В. ЛАПИНА.

• • •

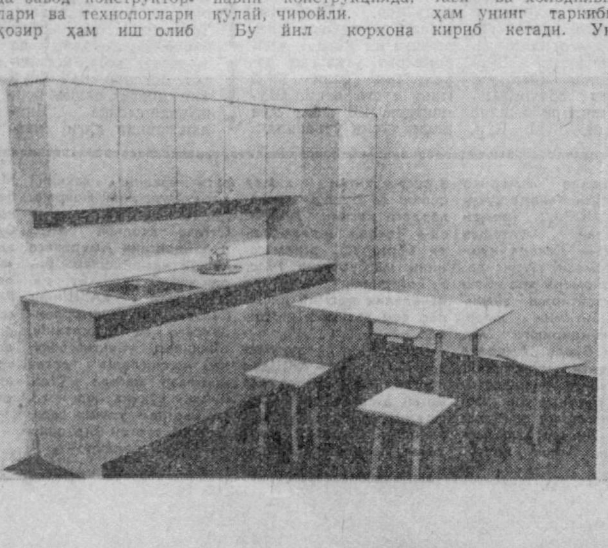

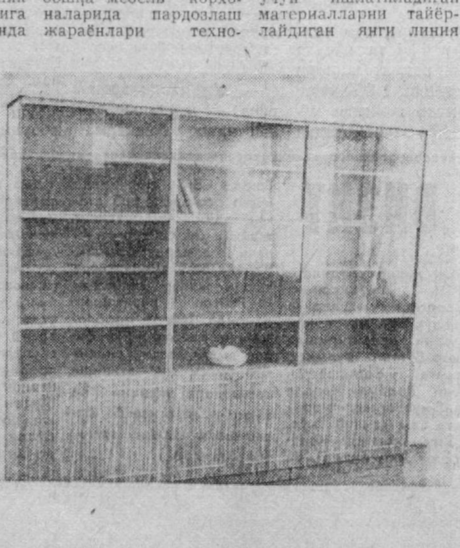

СУРАТЛАРДА: корхона буюмларидан намуналар; оператор Людмила Малишева. М. Нуриддинов фотоси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Музейнинг янги экспозицияси

СОФИЯ. Софиядаги болгар—совет дўстлиги миллий музейида янги доимий экспозиция очилди. Экспозиция 3,5 мингдан кўпроқ турли материаллардан иборат. Бу материалларнинг 130 дан зиёдроғи биринчи марта намойиш қилинмоқда.

Экспозициянинг катта қисми рус-турк урушига бағишланган. Бу уруш Болгариянинг озод бўлишига олиб келган эди.

Музейимиз ташкил этилганидан буён чорак асрдан кўпроқ вақт ўтди, дейди унинг директори Э. Цанов. Биз 40 мингдан зиёд материалга эгамиз. Музей болгар ва совет орденлари ва медалларининг тўлиқ коллекциясига эга бўлган Болгариядаги бирдан-бир маскандир. Бизда болгар ва совет тасвирий санъат усталарининг юзлаб асарлари, қадимий қурол-яроғларнинг намуналари, болгар ва совет тангалари ва нишонларининг коллекцияси сақланмоқда. Ҳаётнинг ўзи ҳар икки мамлакат ўртасида доимо кенгайиб бораётган алоқалар экспозицияни мунтазам равишда янгилаб туриш зарурлигини тақозо этади. Биз 50 тадан зиёд йирик кўргазмалар ташкил этдик. Бу кўргазмалар Совет Иттифоқида ва Болгарияда намойиш қилинди.

Экин экишга тайёргарлик

БЕРЛИН. ГДР кўпгина округлари далаларида баъзи жойларда ҳали қор эримаганлигига қарамай, ҳамма ерда кўкламги экиш кампаниясига актив тайёргарлик бошлаб юборилди. Республика қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативларининг меҳнаткашлари бу йил донли экинлар ҳосилдорлигини ошириш планини гектар бошига 0,4 центнер кўпайтириб, ортиғи билан адо этишни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар.

Мамлакат шимолидаги Шверин округини ҳақли равишда «республиканинг ғалла кони» деб аташади. Бу — ГДРда донли экинлар етиштириладиган асосий райондир. Бироқ бултур кузги экинларни экиш айни қизғин давом этаётган пайтда кооператорларнинг омади келмади. Тўсатдан ёғингарчилик бошланди. Бунинг натижасида планлаштирилган 171 минг гектар ўрнига фақат 153 минг гектар ерга донли экинлар экиш мумкин бўлди. Энди қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооператорлари зое кетган вақтни тўлдирмоқ учун баҳорги экинлар майдонини кўпайтирмоқдалар. Бутун округда зовур қазиш ишлари олиб борилмоқда. Бу ишларда кооператорлар — аъзолари, мелиорация станциялари ходимлари, шаҳарлардан келган минг-минглаб ёрдамчилар — мактаб ўқувчилари, студентлар, ишчилар қатнашмоқдалар. Уларнинг вазифаси — тупроқни кўкламги экиш мавсумига ўз вақтида тайёрлашдан иборат.

Тараққиётнинг кенг программаси

БУДАПЕШТ. Олтинчи беш йиллик Венгрия темирйўллари техникавий даражасини янада ошириш, меҳнатни ташкил этишнинг янги илғор методларини жорий этиш даври бўлади. ВХР пўлат магистралларини ривожлантириш ва реконструкция қилишнинг 1981—1985 йилларга мўлжалланган кенг программаси ана шундан далолат беради.

Венгрия темир йўллари ҳозирги вақтда мамлакат ичида юк ташишда ҳам, шунингдек халқаро транспорт йўли сифатида ҳам муҳим роль ўйнамоқда. Республикада ташилаётган барча юкларнинг ярмидан кўпроғи, транзит юк ташиш жами ҳажмининг қарийб 80 проценти ана шу темирйўлларга тўғри келади.

Пўлат магистралларни электрлаштириш темир йўл транспортини ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан бири бўлади. Тараққиёт программасининг қоидаларига мувофиқ, 1985 йилга бориб электр ёрдами билан тортиш ҳиссаси 58 процентга етказилади. келгусида — 1995 йилгача эса бу кўрсаткични 75 процентга етказиш режалаштирилмоқда.

Муваффақиятли бажарилди

ПРАГА. Чехословакиянинг Кладно шаҳридаги «Польди» пўлат қуйиш комбинатининг кўп минг кишилик коллективи ўтган беш йиллик планни муваффақиятли равишда бажарди. Юқори сифатли пўлат ва прокат ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган бу корхонада 1976 — 1980 йиллар мобайнида ишлаб чиқариш ҳажми 16 процент ошди. Бундай кўрсаткичларга комбинат тубдан реконструкция қилинаётган мураккаб шароитда эришилди. Эски цехларда ишлаб чиқариш тўхтатилди энг замонавий машина — ускуналар билан таъминланган янги объектлар ишга туширилди.

Янги «Држин» заводи беш йил мобайнида 2 миллион тоннадан кўпроқ юқори сортли металл ишлаб чиқарди. Бу ерда Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган автоматлаштирилган электр печлари ўрнатилган. Завод билан ёнма-ён эса прокат заводининг корпуслари қад кўтарди. Бу йил ишлаб чиқариш ҳажми 120 минг тоннани ташкил этади, беш йиллик ўрталарига бориб эса 450 минг тоннага етказилади.

АДРни ривожлантириш плани тасдиқланди

ҚОБУЛ. Афғонистон Демократик Республикасининг совети мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг 1360 афғон йилига (1981 йил март — 1982 йил март) мўлжалланган планини, шунингдек мамлакатнинг шу давр учун кўзда тутилган давлат бюджетини тасдиқлади. Бу қарор ҳукуматнинг Афғонистон пойтахтида АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Революцион Кенгаши Раиси ва Бош министри Бабрак Кармал раислигида ўтган мажлисида қабул қилинди. Б. Кармал мажлисда нутқ сўзлаб, ривожланиш плани ва давлат бюджети Афғонистон меҳнаткашларининг турмуш даражасини оширишга қаратилганини, буларнинг бажарилиши учун жавобгарлик мамлакат министрликлари ва идоралари зиммасига юкланаётганлигини таъкидлади.

Бахтар агентлигининг хабар беришича, 1360 йилги давлат планининг асосий мақсади — саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажмини кўпайтиришдан, мамлакатнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашдан иборат. Давлат транспорт системасини, алоқани, ички ва ташқи савдони ривожлантиришга ҳамда хизмат кўрсатиш соҳаларининг ишини яхшилашга катта эътибор берилади.

ҲАМКОРЛИККА ДАЪВАТ

АДДИС-АБЕБА. Бу ерда Африка бирлиги ташкилотининг раиси бўлган Съерра Леоне президенти Сиака Стивенс нутқ сўзлаб, Африка давлатларини ўз олдиларида турган иқтисодий, сиёсий ва социал проблемаларни ҳал қилиш учун кучғайратни бирлаштиришга чақирди.

У Африка бирлиги ташкилоти, қитъадаги бошқа регионал ташкилотлар, аввало БМТнинг Африка учун иқтисодий комиссияси ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш муҳим эканлигини уқтириб ўтди. Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Лагосда иқтисодий ривожланиш юзасидан фавқулодда ассамблея ўтказганликлари ҳамда Африкани иқтисодий ва социал ривожлантириш соҳасида ҳаракат планини қабул қилганликларидек кейинги вақтларда уларнинг биргаликдаги ҳаракатлари туфайли эришилган ижобий натижалар, деб таъкидлади С. Стивенс. ана шундай ҳамкорликнинг фойдали эканлигини яққол исбот қилмоқда.

МАШИНАСОЗЛИК САНОАТИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ЖАЗОИР. Ҳозирги вақтда Жазоир Халқ Демократик Республикасининг машинасозлик саноати мамлакатда чиқарилаётган бутун саноат маҳсулотининг 20 процентдан кўпроғини ишлаб чиқармоқда.

«Сонаком» давлат компаниясига бирлашган 16 йирик корхона трактор ва автомобиллар, мотоцикл ва велосипедлар, қишлоқ хўжалик машина-механизмларини ишлаб чиқармоқда. Константиндаги завод ана шу тармоқнинг энг йирик корхоналаридан биридир. Завод ўз қувватини доимо ошира бориб. 1980 йилда 4 мингдан зиёд трактор ва 7 мингдан кўпроқ дизель двигателини ишлаб чиқарди.

✦ КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«ЧОТҚОЛ ЙЎЛБАРСИ» МОСКВАДА НАШР ЭТИЛДИ

Таниқли ўзбек ёзувчиси Мирмуҳсиннинг «Чотқол йўлбарси» романини ҳам кенг адабий жамоатчилик жуда яхши кутиб олди. Ана шу роман Москвада чоп этилди. Уни «Советский писатель» нашриёти нашр этди.

Шуни айтиш керакки, ёзувчи Мирмуҳсиннинг кўпгина асарлари турли йилларда рус тилида Москвада чоп этилган. «Фарғона баҳори», «Уста Ғиёс», «Яшил қишлоқ» номли шеърий китоблари, «Зиёд ва Адиба» шеърий романи шулар жумласидандир. Ёзувчининг «Советский писатель» нашриёти томонидан чоп этилган «Жамила», «Чиниқиш», «Умид», «Дегрез ўғли», «Меъмор» романлари ва повестлари ёзувчи шуҳратини янада оширди. «Умид» романи учун ёзувчи Мирмуҳсин Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлди.

«Дегрез ўғли» романи шонли ишчилар сулоласи тўғрисида маҳорат билан ёзилган асардир. Бу роман ҳозирги замон ишчи синфи ҳақида яратилган энг яхши бадиий асар сифатида баҳоланиб, ВЦСПС ва СССР Ёзувчилар союзининг мукофотига сазовор бўлди. Ишчи синфи мавзуига содиқ қолган ёзувчи ўзининг янги романини ҳам ана шу мавзуга бағишлади.

Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати, таниқли ўзбек совет ёзувчиси Мирмуҳсиннинг Москвада чоп этилган «Чотқол йўлбарси» романини рассом Ольга Червецова маҳорат билан безаган.

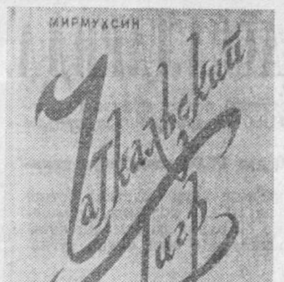

Адабиёт ва санъат

ҒАЗАЛ ШАЙДОЛАРИГА

ИШҚ

Хуш такаллум бирла солди
Қалбима жонона ишқ.
Ёндирар ҳар лаҳза жисмим
Чўғ бўлиб пинҳона ишқ.
Нозпарвар дилбарим шўх,
Юрса ҳам мендан йироқ,
Мен эмасман энди ёлғиз,
Мен билан ҳамхона ишқ.
Ишқ била улфат бўлиб гоҳ
Жонима топдим ҳузур,
Гоҳ шароб ичган кишидек
Айлади мастона ишқ.
Қўрқмагайман ҳеч машаққат
Йўлидан юрсам вале,
Довюрак, собит қадам
Қилди мени мардона ишқ.
Ишқни поймол айлаганлар
Ўйласам топмас камол,
Чунки бу туйғу муқаддас,
Бебаҳо дурдона ишқ.
Толеи бўлгай баланд
Ардоқласа ким ишқни,
Бахт нурин сочмиш анга ким
Айлагай фарзона ишқ.
Порлагай бир кун келиб
Бахтинг чароғи ишқ билан,
Нусрато, ҳеч пок дилингдан
Бўлмасин бегона ишқ.

Нусрат АБДУСАЛОМОВ.

ШЕЪРИЯТ ОҚШОМИ

ШУҲРАТ

ЯХШИЛИК

Яхшиликнинг эрта-кечи йўқ,
Яхшиликнинг эски, янгиси,
Яхшиликми, демак, нур тўлиқ,
Соф кўнгилнинг севимли қизи!
Яхшиликка ўрганган кўнгил,
Ёмонликдан ҳазар қилади.
Яхшиликни бажариб енгил,
Ёмонликни номус билади.

Ёмонликка урмайди қўлин,
Тор қилмайди юрар йўлини.
Булғамайди соф, тоза тилин,
Шом қилмайди ёруғ дилини!
Яхшиликнинг чироғи ёруғ,
Яхшиликнинг йўли кенг, равон!
Яхшилик-ла кишилар улуғ,
Улуғлар-ла баркамол жаҳон!!

ҚАЙТА УМР КЎРСАМ...

Ортда қолди менинг баҳорим,
Куз салқини кезар қонимда.
На тилимда оҳ билан зорим,
На ўкинч бор азиз жонимда.
Гуллар тердим айни пайтида,
Ут чақнади босган изимдан.
Учдим-елдим ёшлик отида,
Турдим дадил айтган сўзимда.
Тақдир менинг бошим силади,
Умрим келди кундузга қамти.

Хизматимни юртим билади,
Замон бўлди жанговар, тантил!
Ёшлигимдан қолмади армон,
Кексаликка кирдим мағрур, шод.
Кексаликнинг гашти бир жаҳон,
Суст юрса ҳам остингдаги от!
Кексаликни бир чўққи десам,
Бунинг далил ва исботи бор.
Яна қайта бир умр кўрсам,
Шу йўлимни қилардим такрор!

ПОРЛОҚ ЮЛДУЗ

СУЛТОН ЖЎРА ХОТИРАСИГА

Мард йигит ўлади жанг майдонида,
Солдатга шарафдир майдонда
қолмоқ!
Укинма, бошинг эг қабри ёнида,
У содиқ манзилга умид билан боқ!
Курашга туғилган курашсиз ўлмас,

Кураш-чи, азизим, беқурбон
бўлмас!
Уларнинг номини ёдга олмасдан,
Бу ҳаёт меҳвари нур билан тўлмас.
Порлаган юлдузни ким яхши
кўрмас!

ҚИРДА ЭДИНГ...

Қирда эдинг, бугун эса тоғдасан,
Олдда яна баланд тоғлар турибди.
Унга чиққач, яна баланд боқасан,
У баландининг қасдида қалб
урибди.
Ҳаёт шундай: киши қирда
турганда,

Энг пастдаги тоғни орзу қилади.
Унга чиққач, бошқа бирин кўрганда
Яна уни ният қилиб қолади!
Умр ўзи чўққиларга интилмоқ,
Чўққиларда ахир нур кўп бўлади.
Интиқ юрак яйраб нурга тўлади,
Чўққилардан кўринади йўл, йироқ!

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИГИ

Пахтакорлар ҳақида фильм

Шу кунларда «Ўзбекфильм» киностудиясида қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, пахтакорлар ҳаётига бағишланган янги картина суратга олинмоқда. «Оқ олтин» қадри» деб номланган мазкур икки сериядан иборат бадиий фильмни режиссёр Ғиёс Шермуҳамедов раҳбарлигидаги ижодий коллектив яратяпти.

Кинолента сценарийсини ёзувчи Пиримқул Қодировнинг 1976 йилда нашр қилинган «Мерос» номли қиссаси асосида Анатолий Галиев ёзган.

Айни пайтда фильм устидаги ишлар қизғин давом этмоқда. Бош қаҳрамон образини «Ёш гвардия» театрининг етакчи актёри, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Мурод Ражабов яратмоқда. Раиснинг умр йўлдоши Мунира ролида эса актриса Т. Шокированн кўрасиз. Декорация эскизлари рассом С. Зиёмуҳамедов мўйқаламига мансуб.

Фильмни постановкачи оператор Леонид Симберцев суратга олмоқда.

ХАЛҚ ТАЛАНТЛАРИ КЎРИГИ

Чилонзор район партия комитети, район ижроия комитети, комсомол ва касаба союз ташкилотлари ташаббуси билан районда бадиий ҳаваскор ёшларнинг кўрик конкурси ўтказилди. Кўрикда райондаги 20 га яқин корхона, ташкилот ва маданият муассасаларининг бадиий ҳаваскорлик коллективлари ўз маҳоратларини намойиш этишди. Айниқса, «Промгражданстрой» тресги, 2-пойафзал фабрикаси, 9-ҳунар-техника билим юрти, «Ташметрострой», Крупская номли республика мактабгача тарбия билим юрти ҳаваскорларининг чиқишлари йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

Икки кун давом этган кўрикда 500 га яқин ёш талант иштирок этди. Улар ижросидаги ранг-баранг куй ва рақслар, Ватан, партия, ёшлик, меҳнат ва дўстлик ҳақидаги қўшиқлар жюри аъзоларининг юксак баҳосига сазовор бўлди.

Ж. ЁҚУББЕКОВ.

КИНО

«ВАТАНГА ХИЗМАТ ҚИЛИБ»

Ўзбекистон ССР халқ артисти Латиф Файзиев киношинавандаларга «Ленин йўлланмаси билан», «Бўронда туғилганлар», «Ватан фарзандлари», «Барҳаёт саҳифалар», «Иккинчи баҳор», «Синчалак», «Кўҳна қалъа афсонаси», «Жонланган миниатюралар», «Улуғбек юлдузи», «Ганг узра тонг», «Алибобо ва қирқ қароқчи» картиналари орқали яхши таниш. Яқинда бу моҳир кинорежиссёр раҳбарлигида «Ватанга хизмат қилиб» номли янги бадиий фильм яратилди. Картина сценарийси Артур Макаров қаламига мансуб.

Фильм воқеалари асосан 1836—1840 йиллар давомида Кобулда, Петроградда ва чўл-биёбонларда кечади. Кинолента изма-из таъқибларга, отишмаларга, тасодифий тўқнашувларга бой. Режиссёр бош ролга «Современник» театри актёри Тимофей Спивакни таклиф қилиб, янглишмаган. У бош қаҳрамон поручик Алексей Налимов образини қиёмига етказиб ижро этган. Налимов бешта Европа ва бир неча шарқ тилини билади, мусулмон халқларининг урф-одатларини яхши ўрганган. Тимофей ўз қаҳрамонининг бу жиҳатларини ҳамда унинг табиатига хос одамшинавандалик, халқпарварлик, мардлик каби хусусиятларини чуқур ҳис этади. Бу эса образнинг ҳаётий чиқишига жуда катта ёрдам берган. Воқеа чўлбиёбонда, Петроградан Кобулга кетаётган А. Налимов бошчилигидаги дипломатик группа афғон посбонларига дуч келиши билан бошланади. Налимов ярадор инглиз айғоқчисини ўз ҳимоясига олади. Кейинги ҳодисалар саргузашт жанрига хос тезкорлик билан давом этади. Россия элчиси инглиз разведкачиси Александр Бернснинг ҳийла - найрангларига усталик билан чап бериб, унинг кирдикорларини фош қилади. А. Налимовнинг донолиги туфайли Афғонистон билан Россия ўртасида мустаҳкам дипломатик алоқалар вужудга келади. Лекин, бу ишлар осонликча амалга ошмайди...

Инглиз босқинчилари аввал Афғонистоннинг ички ишларига аралашишга ҳаракат қиладилар. Гоҳ савдо-дипломатия вакили, гоҳ савдогар ва саёҳатчи қиёфасида мамлакат ичкарисига жосуслар юборилар, улар афғон халқи онгини заҳарлашга уринишар, қандай йўл билан бўлмасин мамлакатни ўз изми-ихтиёрига бўйсундиришга интилардилар. Уларнинг асосий мақсади рус ва афғон халқининг дўстлашишига, яқинлашишига тўсқинлик қилишдан иборат эди. Александр Бернс (артист Герт Яковлев) бошчилигидаги қора гуруҳлар афғон элчиси (артист З. Муҳаммаджонов) билан Петроградга қайтаётган А. Налимовни заҳарлашдан ҳам қайтишмайди... Картинада барча ҳодисалар чуқур асосланган. Чунончи, А. Налимов билан Дилбар ўртасидаги муҳаббат, Лукомский (артист Ю. Дедович) томонидан уюштирилган қотиллик шулар жумласидандир.

Фильм авторлари барча ҳодисаларни ўзига хос бўёқларда, тарихий руҳ бағишловчи деталлар орқали тасвирлашган. Ҳатто лирик кечинмаларда ҳам ўша давр руҳи уфуриб туради. Бу ўринда бокулик актриса Тамилла Аҳмедова яратган бухоролик Дилбар образи алоҳида эътиборга лойиқ. У ўз қаҳрамонига шунчалар сингиб кетганки, ҳеч қандай ясамалик хусусида гап бўлиши мумкин эмас. Қизнинг ҳар бир ҳаракати, қилиқлари фильмда чуқур асослаб берилади. Бу албатта, осонликча бўлгани йўқ. Режиссёр ёш актёр билан ишлар экан, унинг ўзида мавжуд табиий хусусиятларни, имкониятларни ҳисобга олган ҳолда, йўл-йўриқлар кўрсатиб туради ва образни қаерда бўрттириб, қаерда соддароқ талқин этиш кераклигини уқтиради. Натижада ҳозирги томошабин диди, талабига жавоб бера оладиган образ вужудга келган десак, муболаға бўлмас. Шунингдек, Дилбарнинг акаси Комил (артист Ж. Файзиев) роли ҳақида ҳам шундай фикрларни билдириш мумкин. ВГИКнинг талабаси Ж. Файзиев бундан бироз илгари «Эҳтиёт бўл, илон!» фильмида Эргаш образида чиққан эди. Лекин у «Ватанга хизмат қилиб» картинасида ўзининг ҳақиқий талантини намойиш қила олган.

Яқинда қардош Украина ССРнинг пойтахти Киев шаҳрида ўтказилган «Ёшлик-80» республика кинофестивалида «Ўзбекфильм» оператори Даврон Абдуллаев «Ватанга хизмат қилиб» лентаси учун фестивалнинг «Энг яхши операторлик иши учун» бериладиган мукофотига сазовор бўлганлиги қувонарлидир.

Шуни айтиш керакки, фильмда баъзи нуқсонлар ҳам мавжуд. Чунончи Афғонистон элчиси Аюбхон (артист З. Муҳаммаджонов) ва инглиз айғоқчиси Драммонд (артист Э. Изотов) образларига сценарийда кенгроқ имконият берилмагани ачинарлидир. Бу қаҳрамонларнинг характери юзаки бўлиб қолган. Лекин айрим жузъий камчиликларни ҳисобга олмаганда, фильм бадиий жиҳатдан мукаммал, пухта ишланган. Энг муҳими ҳозирги томошабин диди ва талабига тўла жавоб беради.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

СУРАТДА: «Ватанга хизмат қилиб» фильмидан кадр.

ҚАСОСКОР СИЙМОСИ

ТАҚРИЗ

«Қасоскорнинг олтин боши»* деб аталган бу романни шу кунларда болалар талашиб-тортишиб қўлдан қўймай ўқиётирлар, айни пайтда, бу асар катталар орасида ҳам жиддий қизиқиш уйғотмоқда, хилма-хил баҳс - мунозараларга озуқ бермоқда; асар билан танишган ҳар бир катта-кичик китобхон романни мароқ билан ўқиб чиққанлигини айтмоқда.

Катталарни ҳам қизиқтирадиган, адабий жамоатчилик орасида хилма-хил баҳс-мунозара, фикр уйғотадиган асар яратиш болалар ёзувчиси учун катта гап. «Қасоскорнинг олтин боши» романи муаллифи Худойберди Тўхтабоевнинг «Сариқ девнинг ўлими», «Беш болали йигитча», хусусан «Сариқ девни миниб» («Сеҳрли қалпоқча») романлари ўзимизда ҳам, қардош республикаларда ва чет элларда ҳам довруғ қозонди.

«Қасоскорнинг олтин боши» асарининг муаллиф яратган аввалги романлар билан талай муштарак томонлари бор — бу асар ҳам саргузашт йўлида битилган, аввалги романларига хос қувноқ юмор бу асардан ҳам жой олган. Шу билан баробар, бу асарнинг уни аввалги романлардан ажратиб турадиган қатор ўзига хос томонлари мавжуд. Биринчидан, аввалги романлар асосан шу кунги болалар, ўсмирлар ҳаётидан олинган бўлса, «Қасоскорнинг олтин боши» тарихий ўтмишдан баҳс этади, болалар, ўсмирлар эмас, катталар ҳаётидан ҳикоя қилади. Иккинчидан, аввалги романларида автор бола ёки ўсмир қаҳрамоннинг ғаройиб, баъзан мушкул саргузашти орқали ҳаётнинг хилма-хил қатламларини, ҳаётдаги турли-туман шахсларни кўрсатиш йўлидан борган бўлса, бу ерда асар марказида бевосита бош қаҳрамон — тарихий шахс, халқ қасоскори Намоз тақдири ётади; ёзувчи халқ оғзида афсонага айланиб кетган бу одамнинг кескин драмаларга тўла қаҳрамонона ҳаёти лавҳаларини гавдалантиришга интилади.

Худойберди роман устида ишлар экан, аввало, Намозга оид архив материаллари билан танишиб чиқди, Намоз ҳаракати ҳақида тадқиқотлар олиб борган тарихчи олимлар билан яқиндан мулоқатда бўлди, Намоз юрган йўллардан бориб, бу халқ қасоскори тўғрисида ҳануз халқ ичида сақланиб келаётган хилма-хил ҳикоя ва афсоналарни йиғди, ниҳоят, Намоз сиймоси яратилган бадиий асарларни синчиклаб ўрганди.

Намоз шахси ва у бош бўлган қасоскорлик ҳаракатининг талқини устида ҳам ёзувчи кўп бош қотирди. Тўғри, Намоз ҳаракати кейинги йилларда илмий жиҳатдан бирмунча ўрганилиб, ижобий баҳоланган. Ёзувчи Пиримқул Қодиров романга ёзган сўз бошисида таъкидлаб ўтганидек, Намоз сиймосини бадиий адабиётда гавдалантиришга кўп уринишлар бўлган. Ўз даврида Нурмон бахши у ҳақда достон куйлаган, афсуски достондан айрим парчаларгина сақланиб қолган, холос; улкан адиб Абдулла Қодирий Намоз ҳақида йирик асар ёзиш пайида материал тўплаган, минг афсус, бу ниятни рўёбга чиқариш имкони бўлмаган; таниқли рус адибаси Анна Алматинскаянинг «Зулм» трилогиясида Намозга оид бир ярим саҳифалик кичик бир эпизод бор; Иззат Султон «Номаълум киши» драмасидаги Ниёз образига Намозни прототип қилиб олган бўлса-да, у тарихий шахс Намоздан бир мунча йироқлашиб кетган... Қисқаси, «Қасоскорнинг олтин боши» романидагина илк бор тарихий шахс Намоз ҳаёти, кураши батафсилроқ ҳикоя қилиб берилди, Намоз сиймоси изчилроқ, мукаммалроқ гавдалантирилди.

Намоз саргузашти ифодасида ёзувчи, аввало, боя эслатилган тарихий манбаларга таянади, айрим ўринларда манбалардаги тафсилотларни айнан келтиради; қолаверса Намоз тўғрисида халқ орасида юрган ҳикоя ва нақлларга суянади. Шу икки жиҳатдан келиб чиқиб автор ҳам реалистик саргузашт, ҳам халқ оғзаки ижодининг ифода усул-услубини қўшиб олиб боради; асар бош қаҳрамони Намоз гўё эртак-афсона билан реал ҳаёт ҳақиқати оралиғида турувчи бир образдир.

Дарҳақиқат, Намоз кўп хатти-ҳаракатлари, ғаройиб саргузаштлари билан эртак-афсона қаҳрамонига ўхшаб кетади. Намоз худди фольклор қаҳрамонлари каби баҳодир-паҳлавон, ақл-заковатда, тадбиркорликда тенгсиз бир одам; у нуқул фавқулодда ҳодисалар силсиласида намоён бўлади, қора кучлар билан мардона олишади, неча бор мушкул вазиятларга, маккор душман сиртмоғига тушиб қолади, лекин ҳар гал ўша мушкул вазиятлардан катта тадбиркорлик билан эсон-омон чиқиб кетади; у бош бўлган кичик бир тўда неча бор бутун бошли пухта қуролланган қўшинни, бой ва ҳукмдорларни зир титратади, саросимага солиб қўяди... Шуни ҳам айтиш керакки, булар шунчаки интрига учун ўйлаб топилган уйдирма воқеалар эмас, ёзувчи романда қаламга олган ўша фавқулодда саргузаштларнинг аксарияти айни шу тарзда ёки сал ўзгачароқ кўринишда ҳаётда бўлиб ўтган ҳодисалардир. Ҳаётдаги шу хил фавқулодда, қизиқарли саргузаштларни қоғозга тушириш, қизиқарли қилиб қайта ҳикоя қилиб бериш ҳам катта маҳорат талаб этади, бу ҳам бир санъат; Худойберди бу борада ўз маҳоратини яхши намойиш этган. Бироқ реалист ёзувчи учун шунинг ўзи камлик қилади; реалист ёзувчи олдидаги энг қийин муаммо — ўша фавқулодда ҳодисалар, ғаройиб саргузаштлар замирида ётган маънони ёритиш, ҳодисалар орасидаги ички алоқадорликни очиш, персонажлар хатти-ҳаракатини психологик жиҳатдан далиллаб беришдан иборат. Бу масалада Худойберди қаламининг кучли томонлари билан баробар айрим ожиз жиҳатлари ҳам кўриниб қолади.

Ёзувчи фандаги, адабиётдаги мавжуд қарашларга, ижобий баҳога таянгани ҳолда Намоз ҳаракатининг социал-синфий моҳиятига алоҳида урғу беради; Намоз ҳаёти ва фаолиятидаги бугунги кунимиз учун муҳим саналган жиҳатларни бўрттириброқ кўрсатишга интилади.

Намоз меҳнаткаш халқ орасидан чиққан, шу меҳнаткаш халқ манфаати, унинг шаъни, эрки деб курашга отланган оддий бир деҳқон йигит. Шу билан баробар у дунё кўрган, оқ-қорани таниган, ўз даври, синфи учун фавқулодда бир шахс; руслар билан ошнолиги бор, русча таълим олган, рус тўралари қўлида хизматда бўлган, Россиядаги инқилобий ҳаракатлардан озми-кўпми хабардор... Намоз 1905 йилги рус революциясидан, рус революцияси тўлқинлари туфайли Туркистон ўлкасида вужудга келган тўлғонишлардан илҳомланиб жабр-дийда, иккиёқлама эзилган, эркка ташна меҳнаткаш халқнинг ҳимоячиси сифатида бош кўтаради. Айни пайтда Намоз халқимизнинг, улуғ халқ даҳоларининг эрк, озодлик, адолат ҳақидаги анъаналари вориси сифатида кўринади. Унинг ҳаракати маълум маънода интернационал моҳиятга молик: йигитлари сафида ўзбеклар билан ёнма-ён турли миллат — рус, қозоқ, туркман, арман, тожик халқлари вакиллари бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қиладилар.

Ёзувчи архив материалларида ғира-шира кўзга ташланувчи фактларга асосланиб, ўша кезлари Самарқандда иш кўрган таниқли революционер В. М. Морозов билан алоқасини ҳам кўрсатмоқчи бўлади. Авторнинг дадил ижодий фантазияси маҳсули бўлмиш Намоз — Морозов муносабатлари ҳам аслида ҳаёт ҳақиқатига хилоф эмас. Оқ-қорани таниган, ўлкадаги ва Россиядаги инқилобий ҳаракатлардан бохабар Намознинг Морозов типидаги инқилобчиларга талпиниши, улардан мадад, маслаҳат олишга интилиши табиий бир ҳолдир. Эҳтимол тутилган ва ҳаёт ҳақиқати, мантиқига ниҳоятда мос бўлиб тушган Намоз — Морозов муносабати асардаги яна бир муҳим ғоявий-эстетик функцияни адо этади. Намоз Морозов билан мулоқатда ўз ҳаракатининг ожиз томонларини сезиб қолади; кичик бир тўдани отлантириб бою мансабдорлардан қасд олиш, уларнинг мол-мулкини камбағалларга тортиб бериш йўли билан асл муддаога — озодликка эришиб бўлмаслигини, онгли, уюшган партияга қўшилиш, халқни қўзғотиш кераклигини тушуниб олади; ана шу ўринда унинг руҳий қийноқлари бошланади, бошқача йўлдан боришга хоҳиш ва янгича кураш йўлига ўтишда ўзидаги ожизликни ҳис этиш рўй беради; афсуски, ниҳоятда муҳим, Намоз фожиасининг, балки мағлубиятининг асл манбаи саналмиш мана шу руҳий-маънавий ҳолатлар асарда юзакироқ чиққан, шунчаки баёндан иборат бўлиб қолган, лоақал ёзувчи танлаган услуб, жанр доирасида ҳам дурустроқ, таъсирчанроқ тасвир этилган эмас.

Ёзувчи Намоз шахсининг бошқа қирраларини — унинг оддий инсоний хислатларини ҳам кўрсатишга ҳаракат қилади. Намоз мард, жасур, паҳлавон, айни пайтда ўта кўнгилчан, раҳмдил одам; бировларнинг кўз ёшига ҳеч тоқат қилолмайди, аламдийдаларни кўрганида, у дунёю бу дунёси қоронғи бўлиб кетади; ҳаммаёқни зир титратган, золимлар додини бериб юрган бу баҳодир йигит унаштирилган қиз хонадонига ёлғиз киришга ийманади; Намоз меҳнаткаш халқ манфаати йўлида жонини тиккан одам, бироқ у ўзининг оила, қариндош-уруғлар олдидаги бурчини ҳам асло унутолмайди; шахсий турмуш лаззатлари, оила қувончи ва ташвишлари унинг учун бегона эмас. Ёзувчи Намознинг опаси Улуғойга инилик меҳри, Насиба билан севги, оилавий интим мулоқатлари, қайинсингилларига кўрсатган қалб саховатларини ўзгача бир самимият билан ифода этади.

Безовта, серташвиш кунларда туғилган оила, унинг қувончли дамлари, умид-орзулари; дарбадарликдан зада бўлган аёл қалбининг изтироблари, баъзан эр-хотин орасида бўлиб ўтган паст-баланд гаплар — орасира қаламга олинган ана шу ҳодиса-ҳолатлар тасвири асарга алоҳида файз киритган, ўшандай ўринларда бош қаҳрамон чеҳраси, қалб бисоти яна ҳам очилиб кетгандай бўлади. Чунончи, қочқин пайти Насибанинг тўлғоқ тутиб қолиши, хотини, дунёга келаётган чақалоқ ҳаёти деб мағрур Намознинг рақиблар олдида қаршиликсиз таслим бўлиши картинаси — ўша дамлардаги қаҳрамоннинг руҳий ҳолати катта маҳорат билан тасвирланган. Бу лавҳа ўқувчини ларзага солади, ўша дамлардаги қаҳрамон ҳолати ўқувчи хотирига мустаҳкам ўрнашиб қолади.

Автор талқинича, Намоз қасоскор, лекин у террорчиликка, инсон зотини жисмоний азоблашга, қотилликка қарши. Аммо шафқатсиз замон, золимлар зулми, у тушиб қолган мураккаб вазиятлар уни ҳам шафқатсиз бўлишга мажбур этади: кези келганда интиқом оловида ўртанган бу йигит бир вақтлар ўзини асоссиз камчилаган золимни боплаб савалайди, иложсизликдан рақиб остидаги бегуноҳ отга қарата ўқ узади, неча бор рақиблар додини беради, қасамни бузган йигитини жазолайди, хоинни ўз қўли билан бўғиб ўлдиради... Такрор айтамиз, бундай шафқатсизликлар фақат вазият тақозоси, ўша дамларда қаҳрамон учун ўзгача йўл йўқ. Айни пайтда шу муносабат билан авторга айтадиган эътирозимиз ҳам бор; кўпинча қаҳрамоннинг ўша мураккаб, мушкул вазиятлардаги руҳий ҳолати муаллиф эътиборидан четда қолади. Ахир бировнинг кўз ёшига тоқат қилолмайдиган ўта кўнгилчан, раҳмдил йигит вазият тақозоси билан, гарчи хоин бўлса-да, ҳар ҳолда одам боласини ўз қўли билан бўғиб ўлдираётганда қандай ҳолатга тушди экан — шундай дамлардаги мураккаб руҳий драмалар кўрсатилганда эди — қаҳрамон образи тағин ҳам очилиб кетган бўлар, асарнинг таъсирчанлиги янада ошар эди.

Романда Намоздан ташқари яна ўнлаб персонажлар бор; бир-икки эпизодда намоён бўлиб, сўнг саҳнадан тушиб кетадиган, асар воқеаси ривожида маълум мавқеи бўлса-да, қиёфаси эсда қолмайдиган номлар кўп учрайди; айни пайтда, гарчи кам кўринса-да, ёзувчи маҳорати туфайли ёрқин характер даражасига бориб етган персонажлар ҳам мавжуд. Намоз ўз тарбиясига олган икки етим бола, Сергей табиб, Назар-Матвей ана шундай персонажлардан.

Сергей табиб асардаги энг ёрқин чиққан персонажлардан. Бир қарашда бир оз терсдағал, аслида ниҳоятда беғубор, маҳаллий халққа меҳри зўр. Намоз ҳаракатига хайрихоҳ бу одам кўринган жойда ўқувчида қандайдир илиқ бир кайфият уйғонади; унинг дағал хатти-ҳаракатлари, терс гаплари ҳам кишига оғир ботмайди.

Йигитлар Назарматвей деб тилга оладиган рус ўғлони Назар Матвеич образи ҳам қувноқ юмор билан йўғрилган. Ўзбекка меҳри туфайли бутунлай ўзбек бўлиб қолган, ўзбек қизига кўнгил қўйиб, жамики миллий удумларга амал қиладиган бу йигитнинг ғаройиб саргузаштлари ўқувчини чиндан ҳам мафтун этади, фожиали ўлими эса изтиробга солади.

Намознинг зидди бўлмиш бойлар, мансабдорларни қаламга олганда ёзувчи кўпроқ ҳажвий-сатирик бўёқларни ишга солади: қози Шодихон тўра, унинг котиби Мирза Қобил, ҳоким Мирза Ҳамид, Ҳамдамбой, ҳарбий губернатор Гескет жаноблари, бош прокурор, қамоқхона бош нозири Панков тўра — барчаси комик планда берилган.

Асардаги мураккаб табиатли шахс Арслонқул образини янада чуқурлаштириш мумкин эди. Бир сўзли, ўжар, мард бу йигитни Намознинг қотилига айлантирган омиллар етарли далилланмагандай кўринади. Шундан бўлса керак, Намознинг қатл этилиш картинаси ҳам бетаъсирроқ чиққан.

Шу хил кам-кўстларидан қатъи назар «Қасоскорнинг олтин боши» романи ёзувчи ижодида ҳам, ўзбек болалар адабиётида ҳам ижобий баҳо олишга лойиқ. Бу асар ўзбек халқи озодлик ҳаракати силсиласида муносиб ўрин олган ёрқин бир тарихий шахс сиймосини жонли гавдалантириб бергани, адабиётимизга яна бир курашчи қаҳрамон образини олиб кирганини билан қимматлидир. Эҳтимол, тарихий шахс Намоз ҳаётидан яна бошқача планда, ўзгача услуб, усул ва жанрларда янги асарлар битилар, аммо «Қасоскорнинг олтин боши» Намоз ҳақидаги дастлабки роман, ўзбек адабиётидаги илк саргузашт роман сифатида биз учун қимматли бўлиб қолаверади.

Умарали НОРМАТОВ.

*) Худойберди Тўхтабоев. «Қасоскорнинг олтин боши». — «Ёш гвардия» нашриёти, 1980.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Н. ҚОДИРОВА: Айтингчи, эмизикли боласи бўлган ишчи ва хизматчи аёлларни корхона, муассаса ва ташкилот маъмурияти ишдан бўшатиши мумкинми?

Жавоб: Ўзбекистон ССРнинг меҳнат Қонунлари тўғрисидаги Кодексининг 197-моддасига мувофиқ маъмурият ташаббуси билан ҳомиладор аёллар, эмизикли боласи бўлган аёллар ва бир ёшгача боласи бўлган аёлларни ишдан бўшатиш фақатгина корхона, муассаса ва ташкилот тўлалигича тугатилган ҳоллардагина бўлиши мумкин. Ана шундай ҳолларда ҳам маъмурият ишдан бўшатилган аёлларни ишга жойлаштириши лозим. Бошқа барча ҳолларда эса юқорида айтиб ўтилган шахсларни маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга асло йўл қўйилмайди!

* * *

Ф. МУРОДОВ: Мен 18 ёшга тўлмаган ёшларга отпускалар беришда бир қатор енгилликлар бор деб эшитдим. Шу енгилликлар нималардан иборат эканлиги ҳақида маълумот беролмайсизми?

Жавоб: Гапингиз тўғри. Ўзбекистон ССРнинг меҳнат Қонунлари Кодексининг 86 ва 207-моддаларига мувофиқ, 18 ёшга тўлмаган ишчи ва хизматчиларга ҳар йилги отпускалар ёз пайтида ёки уларнинг хоҳишига кўра йилнинг истаган пайтида берилиши мумкин.

* * *

М. БОЗОРОВА: Мени бир масала қизиқтиради: заводларда ишлаётган аёллар ўз малакаларини оширишда бўлган вақтларида уларга қандай миқдорда нафақа тўланади?

Жавоб: КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ишлаб чиқаришда банд бўлган ишчиларни тайёрлашни янада такомиллаштириш ва уларнинг малакасини ошириш тадбирлари тўғрисида қабул қилган қарорида 8 ёшгача бўлган болалари бор ишчи аёлларнинг ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда малакасини ошириш ва уларни қайта тайёргарликдан ўтказиш йўллари аниқ кўрсатиб ўтилган. Бинобарин, ана шу малака ошириш даврида бундай ишчи аёлларнинг ўртача ойлик маошлари сақланиб қолади.

* * *

С. ХУДОЙҚУЛОВА: Айтингчи, ишчи ёки хизматчи қарамоғида турган оила аъзоларига қараб улардан олинадиган солиқ қанча процент миқдорида чегириб ташланиши мумкин?

Жавоб: Агар ишчи ёки хизматчи ўз қарамоғида тўрт ва ундан зиёд кишига эга бўлса, унинг маошидан олинадиган солиқ ҳажми 30 процентга камайтирилади. Бунинг учун ишчи ёки хизматчи ўзи меҳнат қиладиган корхона ёки ташкилотнинг бухгалтериясига турар жойидан ўз қарамоғидаги оила аъзоларининг миқдорини кўрсатадиган справка олиб келиб бериши лозим.

* * *

Б. ҲАМДАМОВ: Шаҳримизда китобларни почта орқали юборадиган магазин бор экан. Шу магазин қаерда жойлашган?

Жавоб: Сиз китобларни почта орқали юборадиган магазинларнинг адресини билмоқчи бўлсангиз, Волгоград кўчасидаги 10-«а» уйда жойлашган магазинга ташриф буюринг. Шу ерда Сизга барча маълумотларни айтиб беришади.

(Газетанинг навбатдаги сони 18 мартда чиқади).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

АЭРОФЛОТ

БАҲОР ФАСЛИДА ҲАВО ТРАССАЛАРИДА

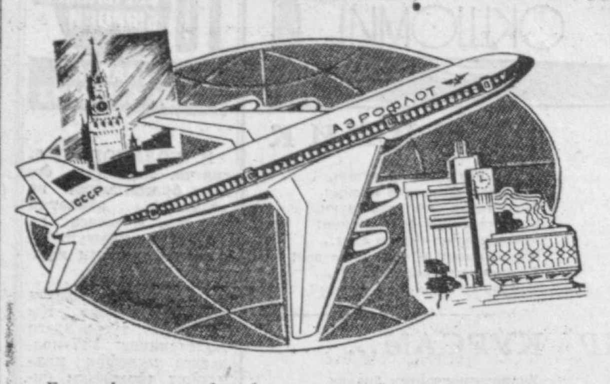

Баҳор фасли келиб, табиатда катта уйғониш юз берганидек, Аэрофлотнинг ҳаво йўлларида бу фаслда ҳам жонланиш юз беради. Бу йилги баҳор ҳаво трассаларида қатнов анчагина машҳур бўлган линияларда, энг аввало Москва йўналишида самолётлар ҳаракати частоталари кўпайганлиги билан характерлидир.

1 апрелдан бошлаб ИЛ—86 самолёт аэробуси Тошкентдан Москвага ҳар куни қатнаб туради. Кўпгина пассажирлар ана шу ҳаво лайнерининг қатор афзалликларига муносиб баҳоларини бериб бўлдилар. Уларнинг фикри бир хил: «Жуда ажойиб машина, қулайлигини айтмайсизми, хизмат кўрсатиши олий даражада!»

Май ойида мамлакатимизнинг Иркутск, Киев, Тюмень, Минеральные Воды сингари кўпгина шаҳарларига ҳар куни қатнов ташкил этилади.

Бу йил Сибирнинг саноат марказлари— Томск, Кемерово, Новокузнецк шаҳарлари республикамиз пойтахтига бирмунча яқин бўлиб қолди. Ана шу маршрутларда қатнаб турган «АН—24» самолётларининг ўрнини эгаллаган «ИЛ—18» самолётлари учиш муддатини икки марта қисқартирди.

ПАССАЖИРЛАРНИ БАҲОРГИ ПАРВОЗЛАРГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ ВА ҚУЙИДАГИЛАРНИ ЭСЛАТАМИЗ:

— самолётлар жўнашидан 15 кун олдин билетларни олдиндан сотиш бошланади;

— Москва шаҳри орқали бошқа шаҳарларга қўниб ўтадиган йўловчилар учун биринчи кундан ўн тўртинчи кунгача жойларни банд этиш, бошқа шаҳарлар учун эса бешинчи кундан ўн бешинчи кунгача жойларни банд этиш гарантияланади;

— авиация билетларини уйга етказиб бериш бўйича буюртмалар 15 кун олдин 41-30-11, 41-80-12 телефонлари орқали қабул қилинади.

Буюртмалар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

— курорт шаҳарларига бориб қайтиш учун билетлар сотиш икки ой олдин бошланади ва учишга 16 кун қолганда тугалланади, бошқа шаҳарлар учун эса бир ой олдин ва самолёт аэропортдан қайтишдаги парвозга жўнашидан 5 кун олдин тугалланади.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

ҲАВО ЛИНИЯЛАРИ МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ

Барча ташкилотлар ва муассасалардан группаларни манзилларга етказиш бўйича

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Буюртмалар самолёт учишига камида 15 кун қолганида мажбурий аванс ўтказилиши йўли (ёки тўла ҳақ ўтказилиши) билан қабул қилинади.

Буюртмада жўнаш пункти, тўхтаб ўтиш пунктлари (зарурлик тақозо қилганда), группанинг етиб бориш вақти ва жўнаб кетиш вақти, составнинг миқдори ва сафарнинг мақсади, барча багаж юклари кўрсатилади.

Банд этилган жойларнинг билетлари учишга камида 7 сутка қолганида сотиб юборилади. Группали билет сотиб олинаётганда группанинг рўйхати уч нусхада тақдим этилиши мажбурийдир.

Буюртма ва пассажирлар рўйхати буйруқ берувчи кредитор ва бош бухгалтер томонидан имзоланиши, муҳр босилиши лозим. Буюртмаларда группа барча аъзоларининг паспортидаги маълумотлар кўрсатилиши шарт. Группа учун бор-йўғи битта билет ёзиб берилади.

Группа состави камида 10 кишидан иборат, имтиёзли парвозда эса камида 15 кишидан иборат бўлиши керак. Группанинг сафар мақсади битта бўлиши, биргина ана шу рейсдан фойдаланиши, фақат ўша пунктга етиб бориши керак.

1981 йилнинг 15 апрелига қадар ишчилар, хизматчилар, мактаб ўқувчилари группалари (камида 15 кишидан иборат) группалар экскурсия мақсадларида сафарга чиққан бўлсалар, 30 процент миқдорида арзон баҳодан фойдаланадилар.

Маълумотлар учун телефонлар: 56-06-17, 99-85-61.

Сизларни аэрофлот самолётларининг бортларида мунтазирлик билан кутамиз!

МАЗАЛИ, ТОТЛИ, ФОЙДАЛИ

Дўнгпешана балиқ — Узоқ Шарқдан келган меҳмон. У Ўзбекистон шароитига яхши кўникди ва сув ҳавзаларининг эгаси бўлиб қолди.

Дўнгпешана балиқ— бу, тез ҳазм бўладиган мой, оқсил, витаминлар. У дастурхонга иссиқ ва совуқ ҳолда қовурилган ва қайнатилган картошка, янги узилган, тузланган ва сиркаланган сабзавотлар қўшиб тортилади. Агар Сиз унга майонез, сардак, зиравор, укроп ва петрушка қўшадиган бўлсангиз, балиқдан тайёрланган таом янада лаззатли ва иштаҳа билан ейиладиган бўлади.

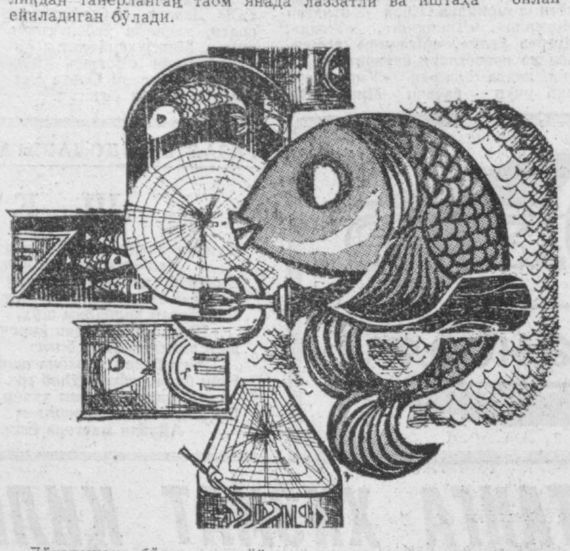

Дўнгпешана бўлиқдан тайёрланган таомларни санаб чиқиш қийин. **Пазандалар учун олам-олам ижодий имкониятлар бор: балиқни сардакли яхна қилиб, қийма қилиб, котлет, дўлма, думалоқ қийма, рулет, пирог, беляши, чучвара, оғзи очиқ сомса қилиб пишириш мумкин.**

Дўнгпешана балиқдан крокет пиширишни тавсия этамиз.

Қилтаноқсиз балиқ гўштини икки бор гўшт қиймалагичдан ўтказилади, қиймага майдаланган тухум, буғдой уни, сут, мурч, туз қўшилади. Уни думалоқ ҳолда ясаб, қизиб турган ёғда қовурилади. Таомни дастурхонга тортишдан олдин устига қаймоқ ёки ўсимлик ёғи қуйилади. Таомга кўк нўхот ёки ўсимлик ёғи қуйилади. Таомга кўк нўхот ёки қовурилган картошка қўшиб, устига кўкат қўйиб тортилади.

I килограмм қийма учун—2 та майдаланган тухум, 2— 3 ош қошиқ сут, майдаланиб кетмаслиги учун бир дона тухум, сухари, мурч, туз таъбга яраша солинади.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Сиз тирик балиқни Киров райпишчеторгининг магазинларидан харид қилишингиз мумкин.

МАГАЗИНЛАР АДРЕСИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАМИЗ:

3— Юнусобод массиви, А—1;
10— Энгельс кўчаси, 56-уй;
13— Энгельс кўчаси, 96-уй;
19— Юнусобод массиви, В—4, А. Дониш кўчаси;
20— Олой бозори;
32— Юнусобод массиви (бозор);
38— Юнусобод массиви, А—1;
44— Юнусобод массиви, А—3;
45— Гвардейская кўчаси, 55-уй;
60— Олой бозори.

КИРОВ РАЙПИШЧЕТОРГИ.
«УЗТОРГРЕКЛАМА» ТЕЛЕПРЕССАГЕНТЛИГИ.

«ЧИЛОНЗОР» САВДО МАРКАЗИДА

17— 25 МАРТ КУНЛАРИ

Чирчиқ, Янгийўл, Қўқон пойафзал фабрикаларида ва Тошкент шаҳридаги 1-пойафзал фабрикасида ишлаб чиқарилган

БОЛАЛАР ПОЙАФЗАЛЛАРИНИНГ

САВДО-КУРГАЗМАСИ УТКАЗИЛАДИ

Савдо-кўргазмасидан Сиз баҳорги-ёзги мавсумга болалар, қиз болалар учун мўлжалланган ҳамма размердаги пойафзалларни сотиб олишингиз мумкин.

САВДО-КУРГАЗМАСИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

«ЧИЛОНЗОР» савдо маркази.

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/III да **Кузнинг биринчи куни** (12.00), **Қиёмат қарз** (19.30), 17/III да **Абу Али ибн Сино.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/III да **Тошкентнинг нозанин маликаси**, 16/III да **Кулги нечаси.**

УЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—15/III да **Баланд дорга осилма** (12.00, 15.00, билетлар сотилган), 17/III да **Гуноҳкор авлиё** (19.00).

КИНО

16 МАРТДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«РАССОМ АБДУЛЛАЕВ» —**Қозоғистон.**

«ҚАҲРАМОН-ШАҲАР КИЕВ» — **Узбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«БУ КИМНИНГ АЙБИ?» — **Искра.**

«ДУСТЛИКНИНГ ОЛТИН ХАЛҚАСИ» — **Кўкча.**

«САЛОМ, ДЕНГИЗ!» — **Улуғбек.**

«АСРЛАРГА ТЕНГ ЙИЛЛАР» — **Фестиваль.**

«БАРЬЕР»— **Ғ. Ғулом номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЭКИПАЖ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (17.30, 20.00, телефон 33-44-52), **Дружба** 17.30, 18.30, 20.20, 21.00, телефон 66-15-75), **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (18, 21.00, тлефон 78-47-25), **Чайка** (16, 18.20, телефон 77-06-20). **Восток** (20.30, 21.00, телефон 91-14-61), **Қозоғистон** (кундуз ва кечқурун, телефон 35-24-92), **Нукус** (18.30, 20.45, телефон 46-69-70), **Москва** (18.30, 20.30, телефон 33-05-01).

17 МАРТДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«РАССОМ АБДУЛЛАЕВ»— **Қозоғистон.**

«ҚАҲРАМОН-ШАҲАР КИЕВ» — **Узбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«БУ КИМНИНГ АЙБИ?»— **Искра.**

«ДУСТЛИКНИНГ ОЛТИН ҲАЛҚАСИ»— **Кўкча.**

«САЛОМ, ДЕНГИЗ!» — **Улуғбек.**

«АСРЛАРГА ТЕНГ ЙИЛЛАР» — **Фестиваль.**

«БАРЬЕР»— **Ғ. Ғулом номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЭКИПАЖ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (12, 15, 17.30, 20.00, телефон 33-44-52), **Дружба** (9.30, 12, 15, 17.30, 10; 13, 16, 18.30, 20.20, 21.00, телефон 66-15-75), **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (11, 13.30, 16, 18, 21.00, телефон 78-47-25), **Чайка** (11, 13.30, 16, 18, 20, телефон 77-06-20), **Восток** (11, 13.30, 16, 20.30, 21.00, телефон 91-14-61), **Қозоғистон** (кундуз ва кечқурун, телефон 35-24-92), **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45, телефон 46-69-70), **Москва** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.30, телефон 33-05-01).

АГАР ОШХОНАНГИЗДА ХОЛОДИЛЬНИК БУЛСА, МАСАЛЛИҚЛАР ДОИМО ЯНГИДЕК САҚЛАНАДИ

Оилангиз кичик, ошхона ҳам кенг эмас. Демак, Сизга унча катта бўлмаган ҳажмдаги холодильник керак.

«САРАТОВ—КШ—140» кичик ҳажмли компрессор холодильниги пухта, техника-фойдаланиш, эстетик жиҳатдан мамлакатимиз ва чет элларда тайёрланган энг яхши намунадаги холодильникларга тенг келади. Холодильник замонавий кўринишда ишланган, олиб қўйиладиган пештахталари бор, намни йўқотувчи махсус система, эшикни зич ёпадиган магнит ўрнатилган.

«САРАТОВ—КШ—140» икки хил вариантда: ташқи томони безакли ва безаксиз қилиб чиқарилади.

«САМАРҚАНД» холодильниги камераси (180—240 литр сиғимли) ҳар бир уй бекасига бир-икки ҳафтага етадиган масаллиқ жамғариш имконини беради, унинг музхонасида гўшт ва балиқни 4 ҳафта давомида сақлаш мумкин. Холодильникдан фойдаланиш қулай бўлсин учун унинг пастки қисмига педаль ўрнатилган. Оёқ учи билан педални боссангиз — холодильник эшиги очилади.

ЗАВОД — ХОЛОДИЛЬНИК МАГАЗИНДАН ХАРИД ҚИЛИНГАН КУНДАН БОШЛАБ 3 ЙИЛГАЧА БУЗИЛМАСДАН ИШЛАШИГА КАФОЛАТ БЕРАДИ.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

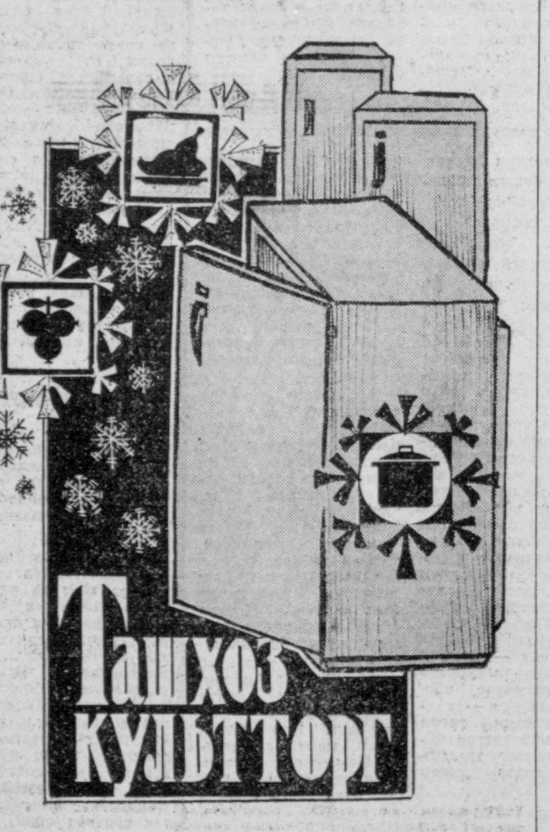

«САРАТОВ», «САМАРҚАНД», «ПОМИР» ХОЛОДИЛЬНИКЛАРИНИ «ТАШХОЗКУЛЬТТОРГ» МАГАЗИНЛАРИДАН ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН.

1 — Пролетар кўчаси, 49-уй.
2/2 — Первомайск бозори.
3 — Истиқбол кўчаси, 1-уй.
4-Фарҳод кўчаси, 17-уй.
7 — Госпиталь бозори.
8/2 — Черданцев кўчаси, 22-уй.
9 — Строительная кўчаси, 1-уй (ДСК—1).
10/1 — Фарҳод ярмаркаси.
13 — Чоштепа кўчаси (54-разъезд).
15/2 — Октябрь турар жой массиви (Зиё Саид кўчаси).
17 — Сергели (бозор).
21 — Фрунзе райони бозори.
23 — Волгоград кўчаси, 14-уй.
24 — Шимоли Шарқ турар жой массиви.
25 — «Техника рўзғорда» — Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспекти, 24-уй.
29 — Беруний кўчаси (Марказ—27).
32 — Юнусобод (бозор).
47 — Муқимий кўчаси, 1-уй.
49 — М. Горький проспекти (бозор).
50/2 — М. Ҳасанова кўчаси, 20-уй.
60 — Боткин кўчаси, 7-уй.

«ТАШХОЗКУЛЬТТОРГ».
«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

16 МАРТ— ДУШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.15 «Рассомлар ҳақида ҳикоялар». М. Врубель. Туғилган кунининг 125 йиллигига бағишланган 1-кўрсатув. 18.45 «Сиз яратган боғ». 19.15 «Етти оға-ини». Мультфильм. 19.30 «Беш йиллик ва коллектив». Экибастуз кўмиридан мамлакат иссиқлик электростанцияларида фойдаланишнинг самарадорлиги тўғрисида. 1-кўрсатув. Кўрсатувда СССР Кўмир саноати министри Б. Ф. Братченко ва Қозоғистон Компартияси Павлодарь область комитетининг биринчи секретари Б. В. Исаев иштирок этади. 20.00 «РСФСРда хизмат кўрсатган артист Р. Бобринёва ижросида испан қўшиқлари». 20.20 «Уч йил». Телевизион бадиий фильм премьераси. А. П. Чеховнинг шу номли повести асосида. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг СССР халқ артисти, М. Глинка номли РСФСР Давлат мукофотининг лауреати В. Федосеев раҳбарлигидаги Катта симфоник оркестрининг 50 йиллигига бағишланган концерт. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 23.20 «Дунё воқеалари». 23.35 Сувга сакраш бўйича «Баҳор қалдирғочлари» Халқаро мусобақалари. «Олимпийский» спорт комплексидан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси.

19.30 «Спортчилар класси». 20.15 «Куйловчи чиғаноқ». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 «Сизни қизиқтирган китоблар». 21.15 «Тунингиз хайрли бўлсин кичкинтойлар». «Сеҳрли экран» 21.30 РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Слободяник концерти (фортепьяно). 22.05 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Спартак»— «Сокол» В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.20)— Конькида югуриш бўйича Халқаро мусобақалар. Эркаклар. СССР—Норвегия матчи. «Динамо» стадионининг сунъий яхмалагидан олиб кўрсатилади.

Узбекистон телевидениесининг программаси

I

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Тонгги музика». Мультфильм. 18.30 «Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида». 19.00 «Ёшлик студияси кўрсатади. «Ватанпарвар». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Рангли тошлар». Телефильм. 20.00 «Ўзбекистонда совет адабиёти кунларига. «Халқлар дўстлиги—адабиётлар дўстлиги». 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевиденеси ва радиоси уйғур ансамблининг концерти. 21.30 Москва «Время». 22.05 КПСС XXVI съезди қарорлари— ҳаётга! «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.25 «Боболар ери». Бадиий фильм. 23.50 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 00.05 Кўрсатувлар программаси.

II

18.35 Кўрсатувлар программаси. 18.40 Болалар учун фильмлар: «Эчки ва уч эчки боласи», «Қандай қилиб Лариса лақабли тулки хазина топди?». 19.05 Ўзбекистонда совет адабиёти кунларига. Шоир Р. Гамзатов ҳақида телефильм (рус.). 20.00 Янгиликлар. 20.15 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. «Оила ҳуқуқи». 20.45 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика.

17 МАРТ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 Эрталабки гимнастика. 10.05 «Сизга манзур шеърлар». 10.35 «Уч йил». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 11.40 Добруджан ашула ва рақс ансамблининг концерти (БХР). 12.25 «Центрнаучфильм» киностудияси илмий-оммабоп фильмлари программаси. 13.10 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Телевизион ҳужжатли фильм (Болгария). 15.35 «Ҳунар-техника таълими билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади?». 16.15 Гандбол бўйича СССР чемпионати. Хотин-қизлар. «Спартак» (Киев)— «Жальгирис» (Каунас). Каунасдан олиб кўрсатилади. 16.50 Ирландиянинг миллий байрамига. «Ирландия — ирландлар ери». Телевизион ҳужжатли фильм. 1-фильм. 17.45 «Рус тили».

18.15 «Рассомлар ҳақида ҳикоялар». М. Врубель. Туғилган кунининг 125 йиллигига бағишланган 2-кўрсатув. 18.45 «Фан оламида». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Яқин Шарқда тинчлик учун курашнинг янги босқичи». Кўрсатувда Фаластин озодлик ташкилоти ижрокомининг аъзоси Я. Абд Раббо, Миср миллий тараққиёт (сўл) партиясининг Бош секретари Х. Мохиэддин, Сурия Коммунистик Партияси Марказий Комитети Бош секретарининг ўринбосари Ю. Фейсал иштирок этади. Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи Ф. М. Сейфуль-Мулюков олиб боради. 20.15 «Уч йил». Телевизион бадиий фильм премьераси. А. П. Чеховнинг шу номли повести асосида. 2-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Нежданова уйида». 23.25 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси.

19.30 Илдизлар ва шох-барглар». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.25 Д. Шостакович. 5-симфония. 21.15 Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». Мультфильм. 21.30 Арманистон ССР Давлат телерадиоси халқ чолғу оркестрининг концерти. Ереваңдан олиб кўрсатилади. 22.05 Футбол бўйича мавсум кубоги учун. «Динамо» (Киев) — «Шахтёр» (Донецк). Симферополдан олиб кўрсатилади.

Узбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Л. Н. Толстой ҳаётининг саҳифалари». Адабиётдан ўқув кўрастуви (рус.). 12.00 «Одамлар, ишонинг менга». Бадиий фильм.

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Айиқча ва дарёда яшайдиган кимса ҳақида». Мультфильм. 18.30 «Дастлабки пионер гулханларининг алангаси» (рус.). 19.00 «Миллионлар ленинча университети». «КПСС XXVI съезди материалларида илмий коммунизм назариясининг ижодий ривожлантирилиши». 19.20 Ўзбекистон халқ шоири Уйғун ҳақида телефильм. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ўзбекистонлик ёшлар Бутуниттифоқ Давлат Кинематография институтида таълим олмоқдалар». Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси шарқ факультети студентларининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 КПСС XXVI съезди қарорлари —Ҳаётга! «Пахтакорларнинг баҳорги юмушлари». 22.20 «Юксалиш». В. Быковнинг «Сотников» повести асосида бадиий фильм. 00.05 Кўрсатувлар программаси.

II

18.35 Кўрсатувлар программаси. 18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз «Ростсельмаш»га борамиз». 19.00 Эстетика асослари. «Санъат турлари. Адабиёт». 19.40 Ўзбекистонда совет адабиёти кунларига. «Чингиз Айтматов». Телефильм (рус.). 20.00 Янгиликлар. 20.15 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 21.20 Париж Коммунаси кунига. «Парижнинг алвон елкани». Ҳужжатли фильм (рус.).

Турист

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ТОШКЕНТЛИКЛАРНИ ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИНИ

«ДИЛОРОМ» МАХСУС ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА

Ўрта Осиёнинг қадимги шаҳарлари билан танишишга

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ—БУХОРО—САМАРҚАНД —ТОШКЕНТ —13 апрелдан 17 апрелгача. Путёвка баҳоси— 46 сўм.

ТОШКЕНТ —ФАРҒОНА— ДУШАНБА — УРГАНЧ — ХИВА— БУХОРО —САМАРҚАНД— ТОШКЕНТ — 22 апрелдан 1 майгача. — Путевка баҳоси— 100 сўм.

ТОШКЕНТ — БУХОРО — УРГАНЧ (Хива) — САМАРҚАНД—ТОШКЕНТ— 6 майдан 12 майгача. Путёвка баҳоси — 68 сўм.

ТОШКЕНТ— БУХОРО— САМАРҚАНД —ТОШКЕНТ—11 майдан 15 майгача. Путевка баҳоси— 46 сўм.

ТОШКЕНТ— ФАРҒОНА— УРГАНЧ—ХИВА — БУХОРО — САМАРҚАНД —ТОШКЕНТ— 21 майдан 30 майгача. Путевка баҳоси— 120 сўм атрофида.

ТОШКЕНТ— БУХОРО— САМАРҚАНД —ТОШКЕНТ—29 майдан 2 июнгача. Путёвка баҳоси — 54 сўм.

БУНДАН ТАШҚАРИ ҚУЙИДАГИ АВИАМАРШРУТЛАРИГА ПУТЕВКАЛАР СОТИЛМОҚДА:

ТОШКЕНТ — МОСКВА— ЮРМАЛА—ТОШКЕНТ— 27 мартдан 7 апрелгача. Путевка баҳоси— 223 сўм. 17 апрелдан 28 апрелгача ва 24 апрелдан 5 майгача.

ТОШКЕНТ —ЛЕНИНГРАД— ТОШКЕНТ—31 мартдан 10 апрелгача. Путевка баҳоси— 208 сўм; 3 апрелдан 13 апрелгача. Баҳоси 214 сўм.

ТОШКЕНТ— СОЧИ— ТОШКЕНТ —20 мартдан 10 апрелгача. 31 мартдан 21 апрелгача. Путевка баҳоси— 267 сўм. 10 апрелдан, 1 майгача. Баҳоси— 225 сўм; 21 апрелдан 12 майгача. Баҳоси— 225 сўм.

ТОШКЕНТ — ЯЛТА—ТОШКЕНТ —30 мартдан 20 апрелгача. Путевка баҳоси— 275 сўм.

ТОШКЕНТ — КАУНАС —ЛЕНИНГРАД—30 мартдан 13 апрелгача. Путевка баҳоси— 242 сўм.

ТОШКЕНТ— МОСКВА —КИЕВ—ОДЕССА—ХЕРСОН — СЕВАСТОПОЛЬ —7 апрелдан 12 кунга. Путевка баҳоси — 293 сўм.

ТОШКЕНТ —ЛЕНИНГРАД— ВИЛЬНЮС— ТОШКЕНТ — 18 апрелдан 3 майгача. Путевка баҳоси— 240 сўм.

ТОШКЕНТ— КИСЛОВОДСК— ТОШКЕНТ —3 апрелдан 23 апрелгача. Путевка баҳоси— 228 сўм; 24 апрелдан 14 майгача. Баҳоси— 245 сўм.

ТОШКЕНТ— АДЛЕР—ТОШКЕНТ —1 апрелдан 21 апрелгача. Путевка баҳоси— 247 сўм; 22 апрелдан 12 майгача. Баҳоси— 247 сўм.

ТОШКЕНТ— ВИЛЬНЮС— РИГА— ТАЛЛИН — ТОШКЕНТ— 25 апрелдан 3 майгача. Путевка баҳоси— 327 сўм.

ТОШКЕНТ— АЛУШТА— ТОШКЕНТ — 13 апрелдан 4 майгача. Путевка баҳоси— 250 сўм.

ТОШКЕНТ— СИГУЛДА— РИГА— ТОШКЕНТ —24 апрелдан 2 майгача. Путевка баҳоси— 240 сўм.

ТОШКЕНТ —ТРАКАЙ—ТАУРАГА— ПАЛАНГА —6 апрелдан 24 апрелгача. Путевка баҳоси 301 сўм.

ТОШКЕНТ— ГЕЛЕНЖИК— ТОШКЕНТ —25 апрелдан 15 майгача. Путевка баҳоси —278 сўм.

ТОШКЕНТ —НОВИЙ АФОН— ТОШКЕНТ —4 апрелдан 24 апрелгача. Путевка баҳоси— 234 сўм; 17 апрелдан 7 майгача.

ТОШКЕНТ — ИВАНО-ФРАНКОВСК —ЯРЕМЧА — ТОШКЕНТ— 7 апрелдан 23 апрелгача.

ТОШКЕНТ— КРАСНОДАР— СОЧИ— ТОШКЕНТ— 1 апрелдан 22 апрелгача. Путевка баҳоси— 238 сўм.

ТОШКЕНТ— КАУНАС— ЛИЕПАЯ —МОСКВА —ТОШКЕНТ— 20 апрелдан 5 майгача.

ТОШКЕНТ —МОСКВА —ПЯРНУ— ТОШКЕНТ —13 апрелдан 29 апрелгача.

ТОШКЕНТ—КИЕВ — МОСКВА —ТОШКЕНТ— 7 апрелдан 22 апрелгача.

Путевкаларни сотиб олувчилар, олишни хоҳловчилар қуйидаги адресга мурожаат қилишсин: Тошкент шаҳри, Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-59.

Ўзбекистон Давлат курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти коллективи институт илмий ходими Т. М. Халиловага отаси

Муҳтор ХАЛИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси коллективи контроль-ревизия бўлими бошлиғи Т. М. Менлибековага отаси

Муҳан МЕНЛИБЕКОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
16 МАРТ, 1981 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»), —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши —32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар варлик ишлари —32-58-85; хатлар—33-29-70; 32-54-19, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари қўжалиги —32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ эълонлар бўлими —33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р. 00229 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмохонаси, Тошкент шаҳри, В—2077. 5